

ARCHEOLOGIENOTA

LANGE EIKSTRAAT 71 TE WEZEMBEEK-OPPEM

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 2117

Rapport opgemaakt door:

Mevrouwhofstraat 1a
3511 Hasselt

Projectcode:

Intern: 36690

AOE: 2023H223

COLOFON

Titel

Archeologienota

Lange Eikstraat 71 te Wezembeek-Oppem

Auteur

Sander Milis

Projectcodes

Intern: 36690

Agentschap Onroerend Erfgoed: 2023H223

Plaats en datum

Hasselt , augustus-september 2023

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 2117

ISSN 2406-3940

Alle afbeeldingen zijn aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
v0	23 augustus 2023	Interne draft
v1	6 september 2023	Externe draft
v2	19 september 2023	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Sander Milis
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Anouk Van der Kelen
General Director	Patrick Hambach

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1 Verslag van resultaten	1
1 Inleiding	7
1.1 Administratieve gegevens	7
1.2 Aanleiding van het onderzoek en wettelijk kader	8
1.3 Afbakening van het projectgebied	8
1.4 Doel van het onderzoek en onderzoeksstrategie	9
2 Aard van de bedreiging	11
2.1 Huidige situatie	11
2.2 Toekomstige situatie	14
3 Landschappelijke analyse	19
3.1 Topografische situering	19
3.2 Bodemkundige situering	23
4 Archeologische voorkennis	27
4.1 Historische achtergrond	27
4.2 Inventarissen onroerend erfgoed	27
4.3 Cartografische en iconografische bronnen	34
4.4 Recente landschapsveranderingen	39
5 Besluit	42
6 Bibliografie	44
DEEL 2 Programma van maatregelen	45
1 Inleiding	46
2 Gemotiveerd advies	49
2.1 Zone vooronderzoek	49
2.2 Uitgesteld traject	50
3 Methodologie en onderzoeksstrategie	51
3.1 Stap 1 – Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijk bodemonderzoek (verplicht)	51
3.2 Stap 2 – Vooronderzoek in functie van steentijd artefactensites (optioneel)	55
3.3 Stap 3 – Vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven (optioneel)	63
4 Bijkomende bepalingen	69
4.1 Vondstmelding	69
4.2 Bewaring en deponering van vondsten	69
4.3 Criteria voor het niet uitvoeren van de voorziene onderzoeksmethoden	70
4.4 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code Goede Praktijk	70
4.5 Risico's en maatregelen	70
5 Bibliografie	72
6 Kwaliteitscontrole en ondertekening	73

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied	9
Figuur 2: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied	13
Figuur 3: Meest recente luchtfoto met aanduiding van gekende verstoringen binnen het projectgebied.	13
Figuur 4: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau op GRB.	15
Figuur 5: Tussentijds inplantingsplan met aanduiding van de provisoria. (Initiatiefnemer 2023)	16
Figuur 6: Finaal inplantingsplan. (Initiatiefnemer 2023)	17
Figuur 7: Snede van de nieuwbouw W-O. (Initiatiefnemer 2023)	18
Figuur 8: Snede van de nieuwbouw N-Z. (Initiatiefnemer 2023)	18
Figuur 9: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied	20
Figuur 10: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau	20
Figuur 11: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, microniveau	21
Figuur 12: Hoogteprofiel NZ	21
Figuur 13: Hoogteprofiel WO.....	21
Figuur 14: Hoogteprofiel WO.....	22
Figuur 15: Hoogteprofiel WO.....	22
Figuur 16: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied	22
Figuur 17: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied	24
Figuur 18: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied	25
Figuur 19: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied	25
Figuur 20: Potentiële bodemerosie per perceel met aanduiding van het projectgebied	26
Figuur 21: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied	26
Figuur 22: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2023).	28
Figuur 23: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2023).	30
Figuur 24: GRB met aanduiding van archeologisch (voor)onderzoek in de omgeving sinds 2016.	32
Figuur 25: Fricx-kaart met aanduiding van het projectgebied	35
Figuur 26: Villaret-kaart met aanduiding van het projectgebied	36
Figuur 27: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied	36
Figuur 28: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied	37
Figuur 29: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied	37
Figuur 30: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2023)	38
Figuur 31: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied.....	38
Figuur 32: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied.....	39
Figuur 33: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied	40
Figuur 34: Orthofotomozaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied	40
Figuur 35: Meest recente orthofotomozaïek met aanduiding van het projectgebied.....	41
Figuur 36: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied.....	43
Figuur 37: Vastgestelde verstoringen binnen het projectgebied.....	47
Figuur 38: Geplande bodemingrepen binnen het projectgebied.....	47
Figuur 39: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied en de geselecteerde zones voor verder onderzoek en vrijgave.	48
Figuur 40: Luchtfoto met aanduiding van de boorpunten voor het landschappelijk bodemonderzoek.....	53
Figuur 41: Luchtfoto met indicatieve locatie van de proefsleuven.....	66

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Oppervlaktes en dieptes van de gekende verstoringen op het terrein.	12
Tabel 2: Oppervlakten en dieptes van de geplande bodemingrepen voor het zuidelijke projectgebied....	14
Tabel 3: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2023)	29
Tabel 4: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2023).....	31
Tabel 5: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2023).....	34
Tabel 6: Overzicht voorgestelde onderzoeksstrategie in de voorgestelde volgorde van uitvoering.	49
Tabel 7: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het landschappelijk bodemonderzoek.....	51
Tabel 8: Overzicht onderzoeksvragen landschappelijk bodemonderzoek.	52
Tabel 9: Technische gegevens voor het voorgestelde landschappelijk booronderzoek.	52
Tabel 10: Overzicht onderzoeksvragen verkennend booronderzoek	57
Tabel 11: Overzicht onderzoeksvragen waarderend boor- en proefputtenonderzoek.	60
Tabel 12: Overzicht onderzoeksvragen proefputten steentijdtraject.	62
Tabel 13: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van proefsleuvenonderzoek.	64
Tabel 14: Overzicht onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek.	65
Tabel 15: Technische gegevens voor het voorgestelde proefsleuvenonderzoek.	65
Tabel 16: Risico's en maatregelen.	71

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectgegevens	
Naam + adres projectgebied	
- Straat + nr.:	Lange Eikstraat 71
- Postcode:	1970
- Fusiegemeente:	Wezembeek-Oppem
Lambertcoördinaten (1972; EPSG:31370)	Bereik: Xmin: 158.635,08 Ymin: 171.191,46 Xmax: 158.814,52 Ymax: 171.460,75
Kadaster	
- Gemeente:	Wezembeek-Oppem
- Afdeling:	1 AFD
- Sectie:	A & B
- Percelen:	22006A0126/00B000, 22006B0187/00H000, 22006B0188/00F000, 22006B0188/00G000, 22006B0188/00N000
Onderzoekstermijn	Augustus-september 2023
Oppervlakten:	- Betrokken percelen: 26.366m² - Projectgebied: 26.366m² - Geplande bodemingreep: 26.366m² - Onderzoeksgebied: 5.415m²

1.2 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK EN WETTELIJK KADER

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen] De geplande werkzaamheden aan de Lange Eikstraat 71 te Wezembeek-Oppem houden de sloop van bestaande bebouwing en opbreken van verharding, alsook aanleg van nieuwbouw en verhardingen in. In het kader van de bouwwerkzaamheden zullen ook grote delen van het terrein gelijkgetrokken worden waarbij afgravingen zullen gebeuren. De geplande werken van 26.366m² worden beschouwd als een ingreep in de bodem.

Het projectgebied valt grotendeels buiten een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Verder bevindt het zich buiten een definitief of tijdelijk beschermde archeologische site en buiten een vastgestelde archeologische zone. De geplande werken hebben betrekking op een zone gedeeltelijk gelegen in woongebieden en gedeeltelijk gelegen in landbouwgebied. Het overgrote gedeelte van het terrein bevindt zich in een gebied voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze werken van toepassing zijn de 3.000 m² overschrijdt en de geplande werken meer dan 1.000 m² zullen inhouden, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het projectgebied.

1.3 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

Het projectgebied komt overeen met percelen 22006A0126/00B000, 22006B0187/00H000, 22006B0188/00F000, 22006B0188/00G000, 22006B0188/00N000 (Wezembeek-Oppem, afdeling 1 AFD, sectie A & B) dat gelegen is aan de Lange Eikstraat 71. Percelen 126B, 187H en 188F zijn grotendeels bebouwd en verhard, percelen 188G en 188N omvatten overwegend gras en bomen (Figuur 1). In totaal beslaat het projectgebied een oppervlakte van ca. 26.366m².

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Deze archeologienota heeft als doel na te gaan welke archeologische resten er te verwachten zijn ter hoogte van het projectgebied en in welke mate deze bedreigd worden door de nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek in deze archeologienota heeft drie objectieven:

- Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied;
- Er wordt nagegaan welke bewaring te verwachten is en in welke mate ze bedreigd worden door de geplande bodemingrepen;
- Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens waarop het onderzoek gebaseerd is, worden gehaald uit de door de initiatiefnemer aangeleverde plannen in combinatie met bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten. Het is steeds de bedoeling om het archeologisch verwachtingsprofiel te confronteren met de aard van de geplande werken om zo de impact ervan op het bodemarchief te bepalen.

De volgende stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- Een studie van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het projectgebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe worden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- Een studie van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het Projectgebied (hfst. 4). Hierbij worden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een advies geformuleerd omtrent een eventueel archeologisch vooronderzoek, een vervolgonderzoek, een *in situ* bewaring of een 'geen maatregelen'.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

De plannen van de bestaande toestand en de ontwerpplannen van de nieuwe situatie die zijn aangeleverd door de initiatiefnemer zijn als bijlagen toegevoegd aan deze archeologienota om de leesbaarheid te garanderen.

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied is gelegen aan weerszijden van de Lange Eikstraat te Wezembeek-Oppem. Op dit adres is de Internationale Duitse School gevestigd. Het bodemgebruik bestaat hoofdzakelijk uit (school)gebouwen (6.103m²), exclusief overige structuren zoals fietsenstallingen en afdaken (216m²), en verharde sportterreinen en parkings (12.080m²). Een openluchtzwembad in het zuiden van het projectgebied neemt een verwaarloosbare 62m² in. De overige gedeeltes van het terrein zijn onbebouwd en ingericht als tuin of groenzone. Procentueel kan gesteld worden dat 23,97% van het projectgebied bebouwd is, en 45,82% verhard: de overige 7.905m² ofte 29,98% van het projectgebied is onbebouwd en ingericht als groenzone.

Bouwplannen alsook snedes van het zuidelijke gebouw (de *Hauptschule*) gedateerd in 1969 zijn beschikbaar. Op basis van deze plannen kunnen de dieptes van kelders, funderingen en verhardingen afgelezen of afgeleid worden. In de afgraving in het westen van het projectgebied werden nog extra kelders aangelegd. Op basis van de als GGA-aangeduide zone ten noorden van de Lange Eikstraat, worden ook geen archeologische resten meer verwacht ten hoogte van de afgraving.

Voor de bestaande verhardingen zijn geen verstoringsdieptes bekend op basis van de aangeleverde snedes. Een minimale verstoringsdiepte van de verhardingen wordt geschat op 0,10m-mv, maar deze kan evenzeer oplopen tot 0,60m-mv. Voor de bijgebouwen aangeduid als 'overige structuren' mag een gelijkaardige verstoringsdiepte worden verwacht.

Enkel van het hoofdgebouw (*Hauptschule*) werden snedes aangeleverd. De diepte van de vloerplaat wordt niet expliciet vermeld. Op basis van de plannen kan wel geschat worden dat deze een diepte van 0,30m-mv bereiken. Er is lokaal echter ook sprake van paalfunderingen ter hoogte van de muren die dieper reiken tot een geschatte 0,60m-mv.

Verschillende kelders zijn bekend uit het hoofdgebouw. Hoewel er sprake is van verschillende dieptes die door deze kelders bereikt worden, maakt dat de uitgravingen het archeologisch kennispotentieel plaatselijk vermoedelijk vernietigd hebben. Omwille van deze reden worden de kelders, net als de eerder geattesteerde uitgraving in het westen van het projectgebied in functie van deze archeologienota gezien als irrelevant voor verder onderzoek.

In het zuiden van het projectgebied bevindt zich ook een woning met zwembad. Gezien de beperkte oppervlakte ten opzichte van de geplande bodemingrepen werd uitgegaan van een verwachte verstoringsdiepte van 1,00m-mv tot 2,00m-mv.

Volgens het KLIP-plan zijn er ook enkele publieke leidingen bekend binnen het projectgebied. Hoewel deze leidingen, gelet op bestaande verstoringen veroorzaakt door aanwezige bebouwing en verharding, een relatief kleine impact hebben gehad, worden deze voornamelijk vermeld omwille van het veiligheidsrisico dat deze actieve leidingen met zich mee kunnen brengen. Hierbij wordt voornamelijk gedacht aan de gas- en hoogspanningsleidingen die zich langs de westelijke en noordelijke boord van het projectgebied bevinden.

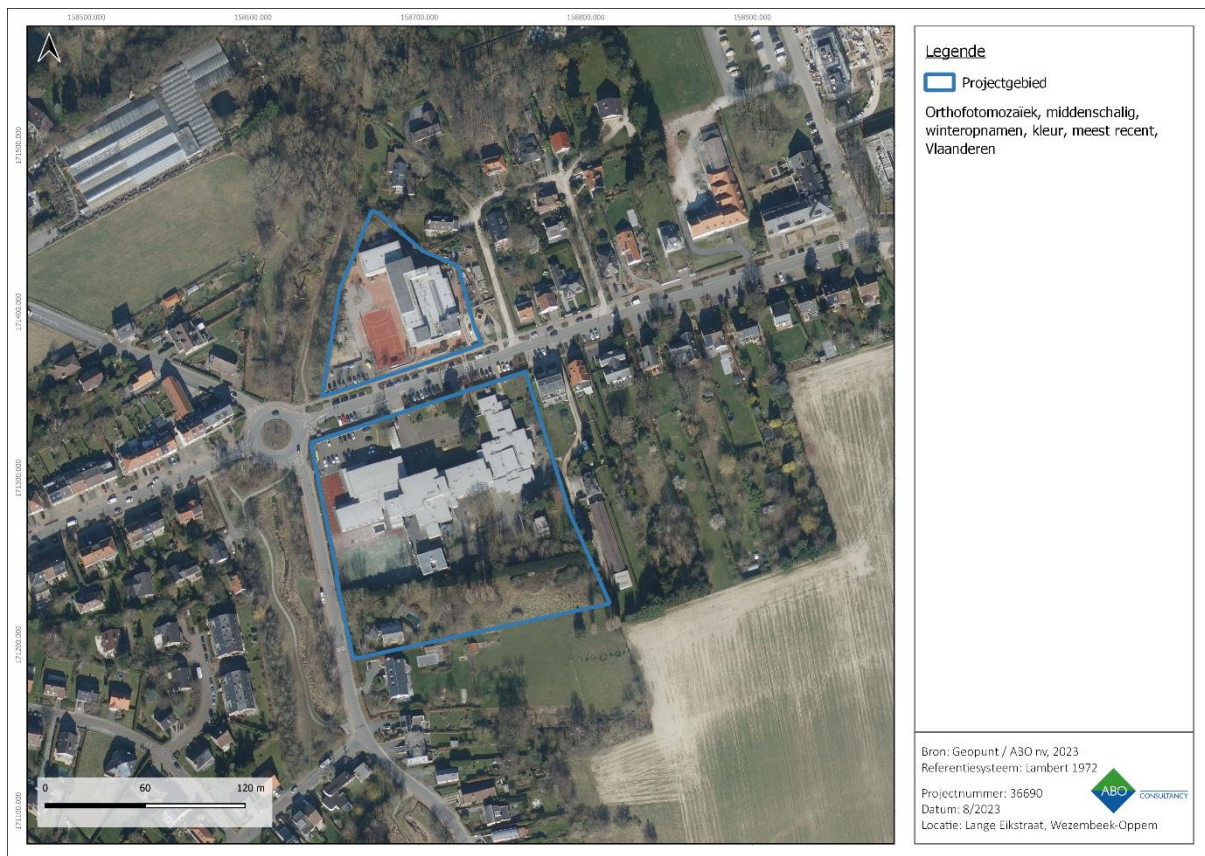
Er zijn geen gekende rapporten in het kader van milieu-, hygiënische- of saneringsonderzoeken ter hoogte van het projectgebied.

Op basis van het digitaal hoogtemodel kan ook gesteld worden dat er zich een onnatuurlijk hoogteverschil bevindt in het westen van het projectgebied, afkomstig van een afgraving met een oppervlakte van ongeveer 4.372m² ten tijde van de aanbouw van het schoolgebouw; hier is een plotse daling merkbaar van meer dan 3m-mv met vervolgens een afgevlakte bodem. Verder kan ook gesteld worden dat er voor het grootste gedeelte van percelen 187H en 188F sprake is van een sterk door de mens gewijzigd hoogteverloop bestaande uit afgegraven terrassen die vervolgens genivelleerd werden. Over de gehele oppervlakte van deze afgravingen kan uitgegaan worden van een minimale verstoringdiepte van 1m-mv. Bij de bespreking van het digitaal hoogtemodel, verder in deze archeologienota, wordt dieper ingegaan op deze anomalie.

Kortweg kan gesteld worden dat er enkel in het zuiden van het projectgebied sprake is van een mogelijk niet (diepgaand) verstoorde bodem en een archeologisch kennispotentieel.

Locatie	Ingreep	Oppervlakte (m ²)	Diepte (cm-mv)	Maximale diepte, inclusief buffer
126B	Groeven	6.141m ²	Maximaal (GGA)	Maximaal (GGA)
187H, 188F	Westelijke afgraving	4.372m ²	Tot 3,00m-mv	Tot 3,50m-mv
187H, 188F	Oostelijke afgraving	10.444m ²	1,00m-mv	1,50m-mv
126B, 187H, 188F, 188G, 188N	Verhardingen	12.080m ²	0,10m-mv	0,56m-mv
126B, 187H, 188F, 188N	Bebouwing	6.103m ²	0,30m-mv tot 0,50m-mv	0,80m-mv tot 1,00m-mv
188G, 188N	Zwembad	62m ²	1,00m-mv tot 2,00m-mv	1,50m-mv tot 2,50m-mv
188F, 188G, 188N (187H)	Afgraving	/	1,30m-mv tot 3,50m-mv	1,80m-mv tot 4,00m-mv

Tabel 1: Oppervlaktes en dieptes van de gekende verstoringen op het terrein.

Figuur 2: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied

Figuur 3: Meest recente luchtfoto met aanduiding van gekende verstoringen binnen het projectgebied.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Binnen het projectgebied zal de bestaande bebouwing afgebroken worden, bestaande verharding wordt uitgebroken. Tijdelijke schoolgebouwen, (provisoria) worden opgetrokken tijdens de werken, inclusief omliggende verharding. Op de plaats van het afgebroken hoofdgebouw zal een nieuw hoofdgebouw opgetrokken worden, inclusief omliggende sportvelden.

De nieuw te plaatsen schoolgebouwen hebben een gezamenlijke oppervlakte van 6.834m², het provisorium heeft een oppervlakte van 595m². De stabilisatiefunderingen van de nieuwbouw zullen tot 0,69m-mv reiken, paalfunderingen worden tot 1,02m-mv in de grond geplaatst. De nieuwe verharding rondom de gebouwen zal een oppervlakte van ongeveer 13.099m² omvatten. Het provisorium heeft een oppervlakte van 595m² en zal een verstoringdiepte van 1m-mv veroorzaken; de aan te leggen verhardingen zullen de bodem vestoren tot op 0,40m-mv à 0,50m-mv. De diepte van nieuwbouw en verhardingen dient bij de geplande afgravingen geteld te worden.

In het zuiden van het projectgebied zullen in het kader van de nieuwbouw en omliggende verharding afgravingen gebeuren. De grond wordt op deze manier rechtgetrokken en bouwklaar gemaakt. Zo zal ten westen van de zuidelijke nieuwbouw ongeveer 1,30m-mv afgegraven worden, ten oosten bedraagt dit al 2,00m-mv tot 3,50m-mv. Ter hoogte van de sportvelden in het zuidoosten bedraagt de afgraving 2,00m-mv tot 2,50m-mv. Een groot deel van deze afgravingen zal plaatsvinden ter hoogte van reeds eerder uitgevoerde afgravingen.

Kort gezegd kan gesteld worden dat er enkel in het zuiden van het projectgebied sprake is van geplande bodemingrepen die mogelijk niet in (diepgaand) verstoorte bodems plaatsvinden. Een selectie plannen van de initiatiefnemer volgt in deze archeologienota (Figuur 5, Figuur 6, Figuur 7, Figuur 8). Overige plannen worden als bijlagen aan deze archeologienota toegevoegd.

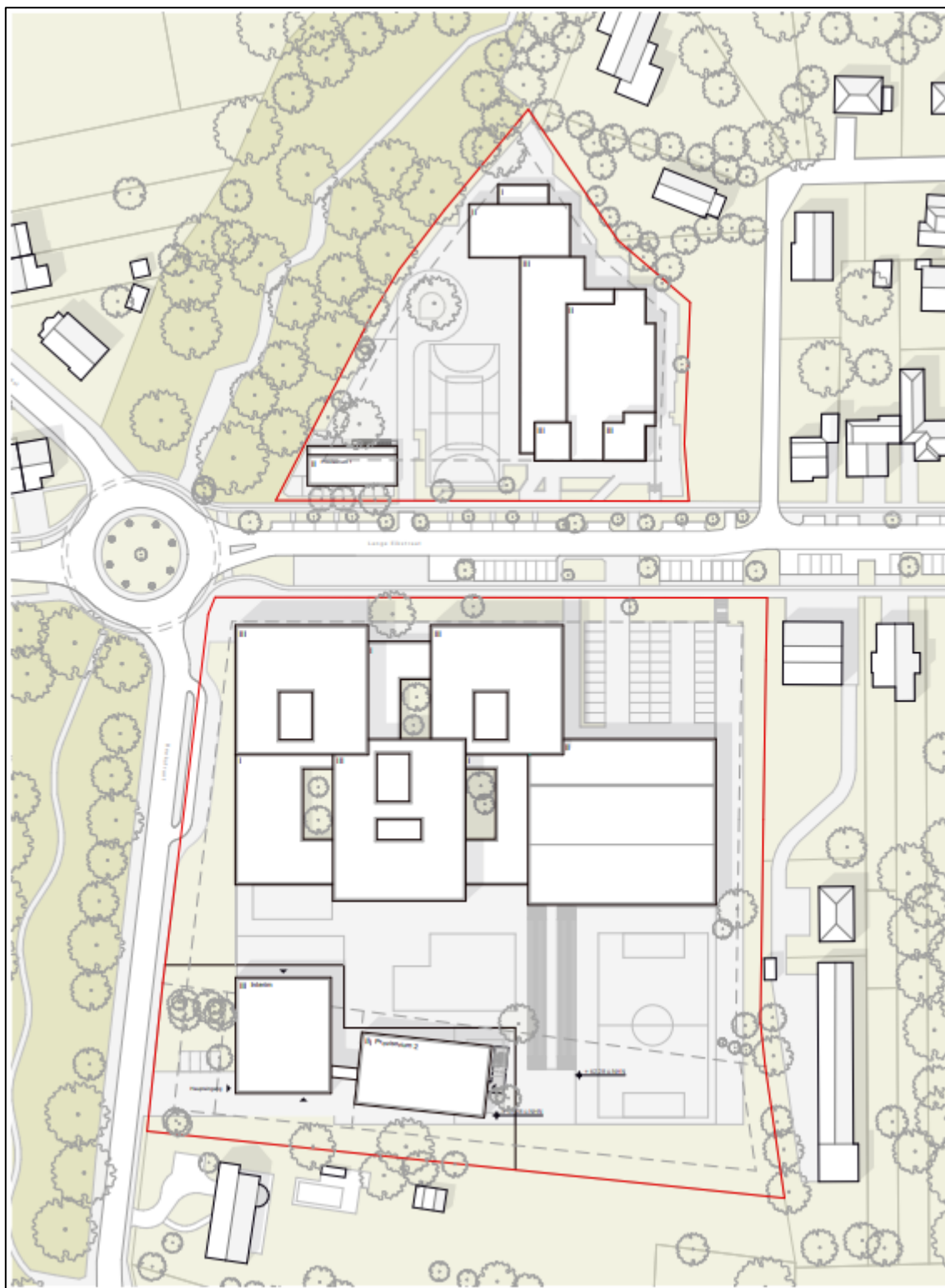
Opmerking: perceel 126B (aan de noordzijde van de Lange Eikstraat) wordt in de CAI vermeld als GGA-zone 'Gebied 467'. Deze vaststelling gebeurde op basis van de bodemkaart en het digitaal hoogtemodel. Het perceel is aldus vrijgesteld van archeologisch vooronderzoek. Het terrein zal dus in zake de toekomstige situatie niet verder besproken worden, maar wel aan bod komen in de historische kaartstudie.

Locatie	Ingrep	Oppervlakte (m ²)	Diepte (cm-mv)	Maximale diepte, inclusief buffer
187H, 188F, 188G, 188N	Afgraving en nivellering	Ca. 10.000m ²	1,30m-mv tot 3,50m-mv	1,80m-mv tot 4,00m-mv
187H, 188F, 188G, 188N	Nieuwbouw	6.834m ²	0,69m-mv tot 1,02m-mv	1,19m-mv tot 1,52m-mv
187H, 188F, 188G, 188N	Verharding	13.099m ²	0,40m-mv tot 0,50m-mv	0,90m-mv tot 1,00m-mv
187H, 188F, 188G, 188N	Provisoire verharding	1.809m ²	0,40m-mv tot 0,50m-mv	0,90m-mv tot 1,00m-mv
126B, 187H, 188F, 188N	Provisorium	595m ²	1,00m-mv	1,50 m-mv

Tabel 2: Oppervlakten en dieptes van de geplande bodemingrepen voor het zuidelijke projectgebied.

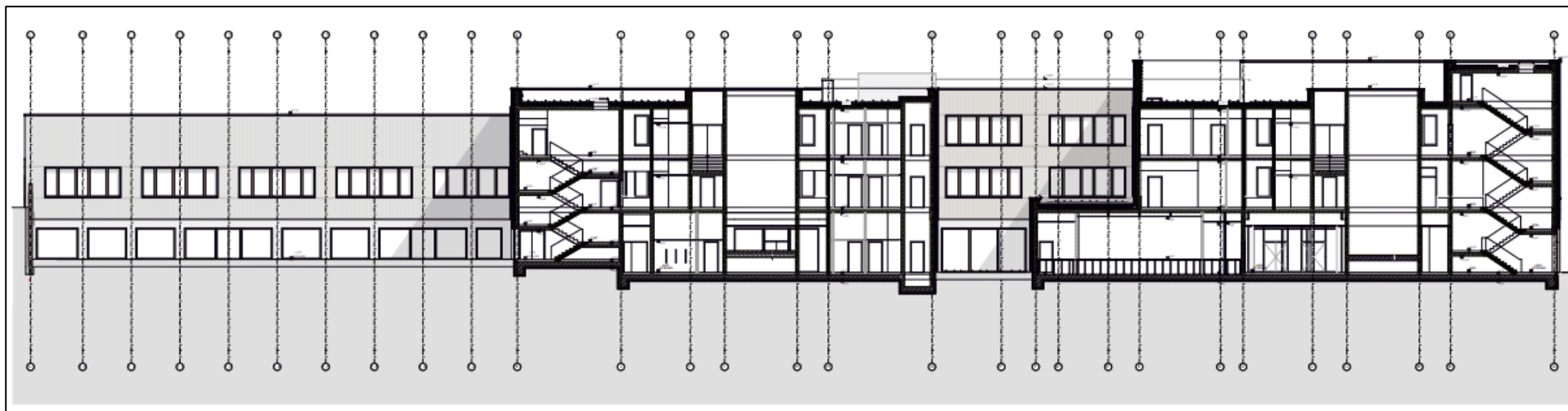
Figuur 4: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau op GRB.

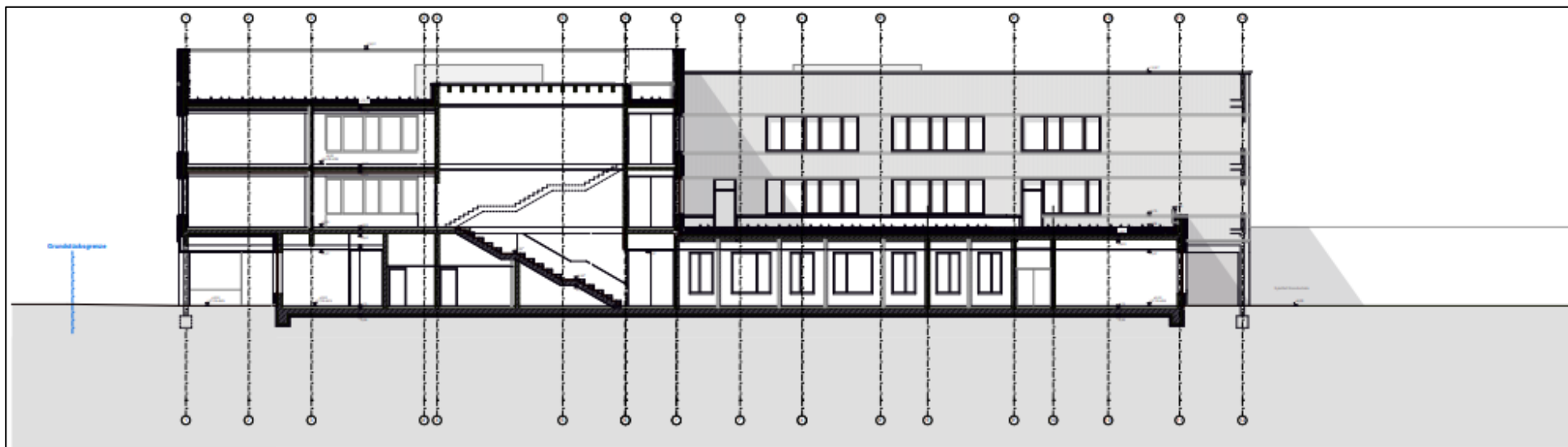
Figuur 5: Tussentijds inplantingsplan met aanduiding van de provisoria. (Initiatiefnemer 2023)

Figuur 6: Finaal inplantingsplan. (Initiatiefnemer 2023)

Figuur 7: Sede van de nieuwbouw W-O. (Initiatiefnemer 2023)

Figuur 8: Sede van de nieuwbouw N-Z. (Initiatiefnemer 2023)

3 LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

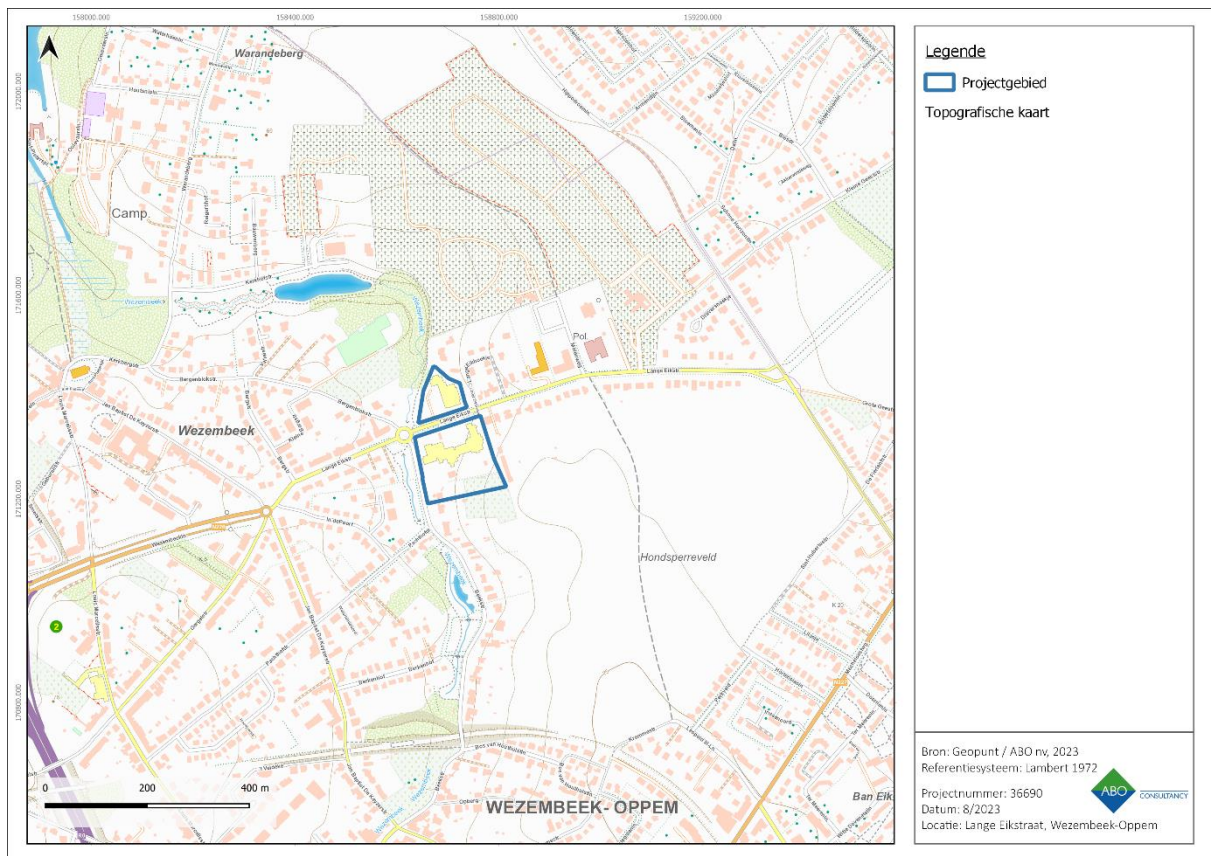
3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

Volgens de traditionele landschappenkaart ligt het projectgebied in een stedelijke zone op de rand van de Brabantse leemstreek. Het landschap komt overeen met het Brabants Laagplateau dat hoogtes tussen 100m-TAW in het noorden en 200m-TAW in het zuiden bereikt. Wezembeek-Oppem bevindt zich in de Brusselse rand en kent een sterke verstedelijking (Figuur 9). De oude dorpskern van Wezembeek bevindt zich op ongeveer 650m ten westen van het projectgebied.

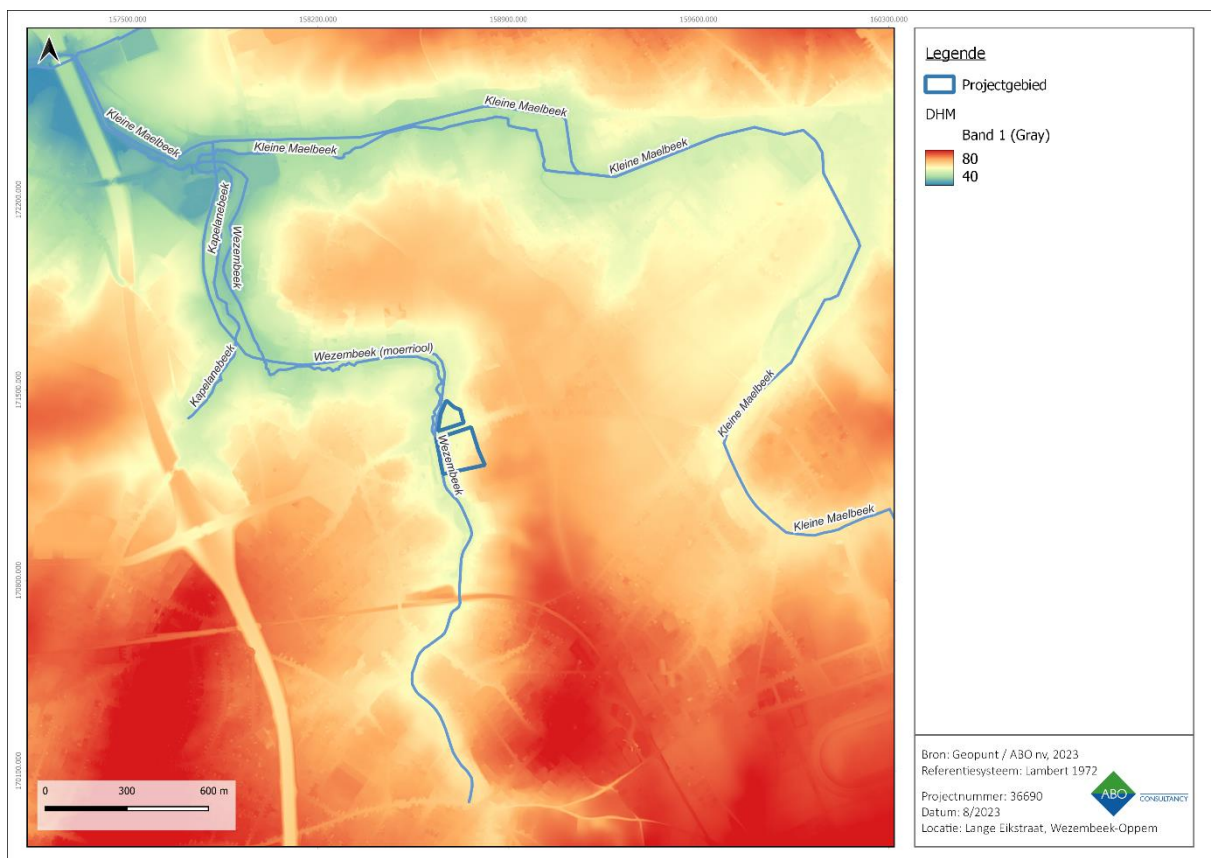
Het Digitaal Hoogtemodel geeft weer dat het projectgebied gelegen is in het beekdal van de Wezembeek die net langs de westelijke grens van het projectgebied in noordelijke richting stroomt. Het terrein stijgt in zuidoostelijke richting: ten noorden van de Lange Eikstraat bedraagt de hoogte rond de 57,5m-TAW, ten zuiden stijgt de hoogte gestaag tot boven de 62m-TAW.

Vier hoogteprofielen werden opgesteld om het reliëf binnen het projectgebied visueel voor te kunnen stellen. Hoogteprofiel 1 (Figuur 12) loopt van het noorden naar het zuiden over beide deelgebieden van het projectgebied. Ten noorden van de Lange Eikstraat is het projectgebied kunstmatig afgevlakt. Vanaf de straat zet een gestage stijging in, plots onderbroken door een daling van meer dan 3,5m ter hoogte van het zuidelijke schoolgebouw. Hoogteprofielen 2 en 3 lopen van het westen naar het oosten en tonen gelijkaardige afvlakkingen ter hoogte van de bestaande bebouwing, waarna een stijging in oostelijke richting ingezet wordt. In tegenstelling tot 2 en 3 toont hoogteprofiel een gestage stijging in oostelijke richting, zonder afvlakkingen. Vermoedelijk vonden naar aanloop van de bouw van de *Hauptschule* grote afgravingen plaats om het natuurlijk hellend terrein te nivelleren en klaar te maken voor bebouwing.

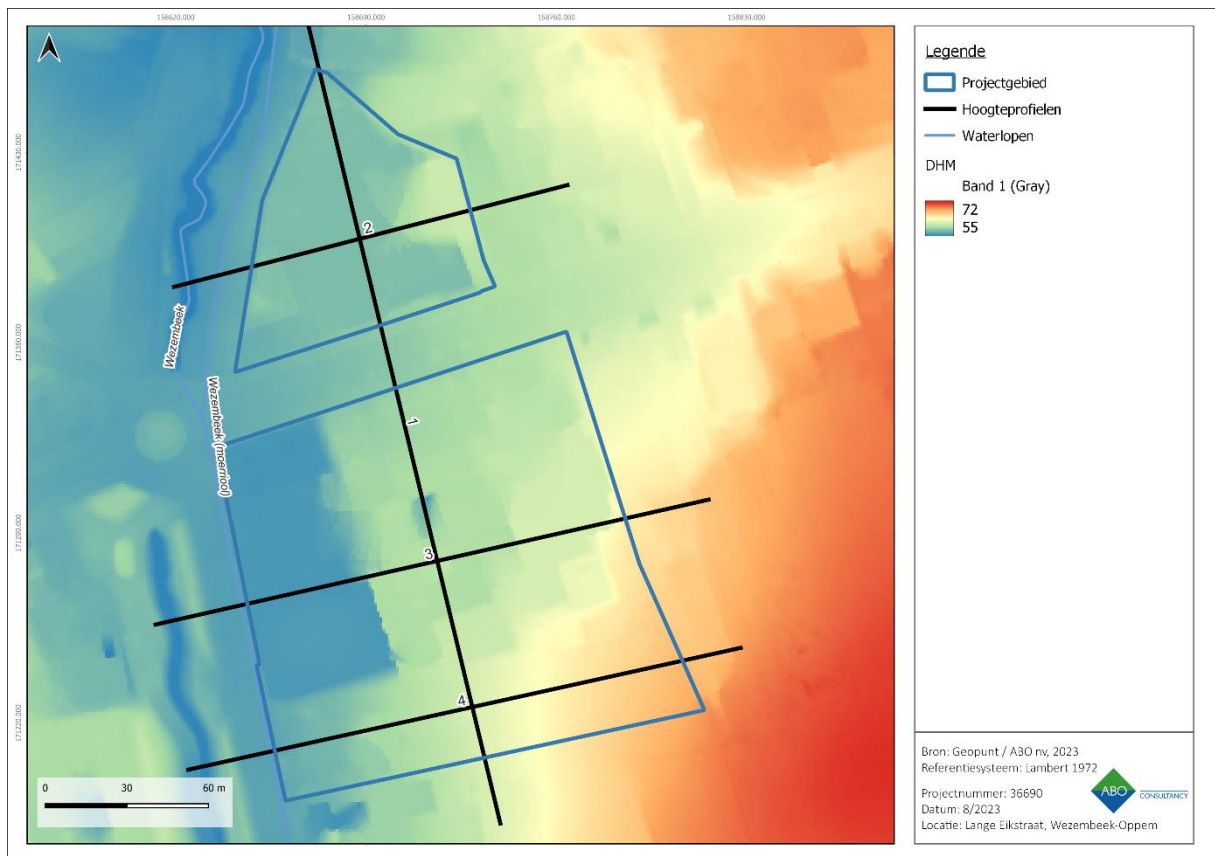
De Skyview toont eveneens de grote verhardingsgraad binnen de onderzochte percelen (Figuur 16). Enkel in de tuin van perceel 188G en 188N valt een noord-zuid georiënteerde anomalie in het landschap op. Deze anomalie valt met deze bureaustudie niet te verklaren.

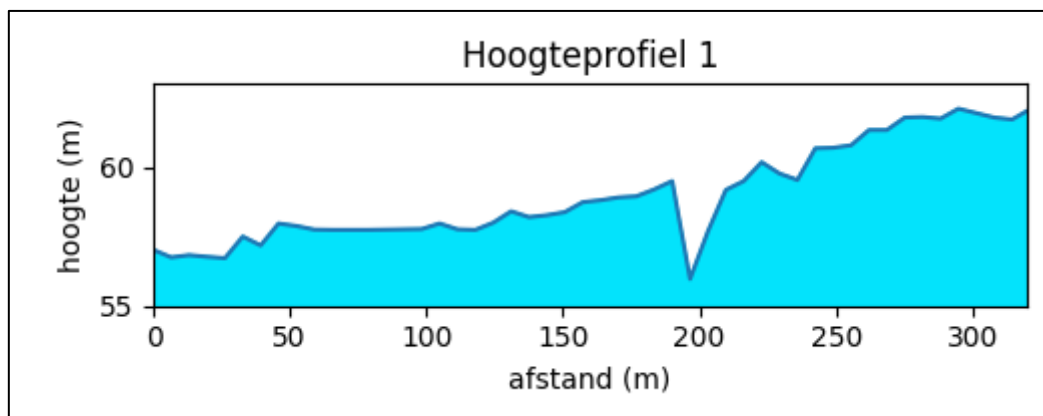
Figuur 9: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied

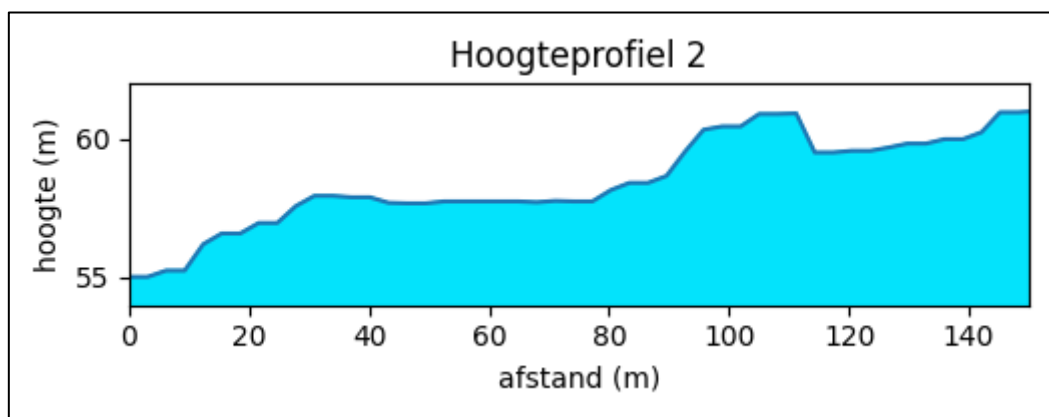
Figuur 10: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau

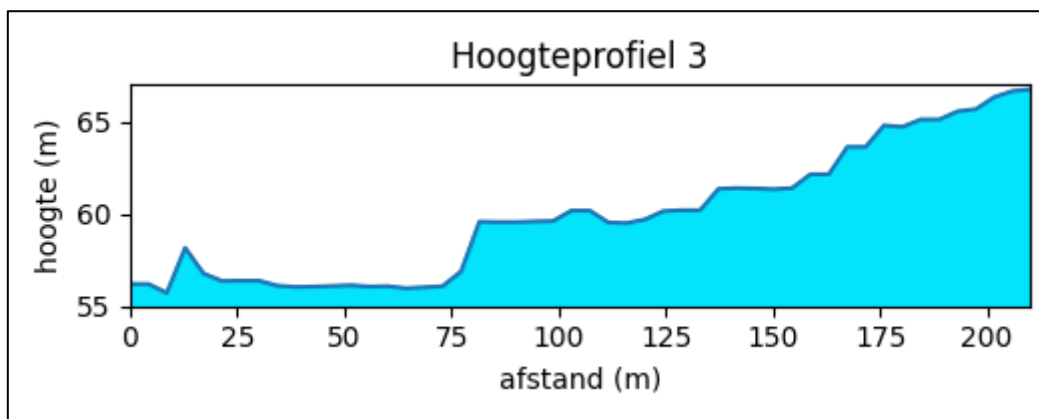
Figuur 11: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, microniveau

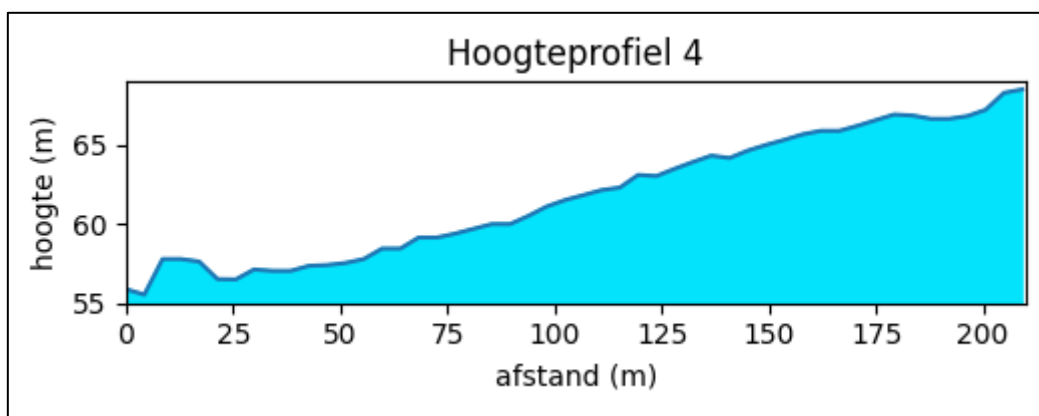
Figuur 12: Hoogteprofiel NZ

Figuur 13: Hoogteprofiel WO

Figuur 14: Hoogteprofiel WO

Figuur 15: Hoogteprofiel WO

Figuur 16: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

Volgens de gedigitaliseerde Bodemkaart (1950-1970) komen de volgende karteringen voor ter hoogte van het projectgebied (Figuur 17):

- **Aba1:** Dit bodemtype komt voor ten zuiden van de Lange Eikstraat in het oosten van het projectgebied. Droge leembodem met textuur B-horizont. De Ap-horizont is donkerbruin, homogeen en humushoudend. De donkerbruine textuur B-horizont is aangerijkt met klei en sesquioxiden. Het kleigehalte neemt af in de diepte.
- **Abp:** Dit bodemtype komt voor ten zuiden van de Lange Eikstraat in het zuidwesten van het projectgebied. Droge leembodem zonder profiel. Colluvium afkomstig uit hoger liggende plateaugronden.
- **AGp:** Dit bodemtype komt voor aan beide zijden van de Lange Eikstraat langs de westelijke boord van het projectgebied. Natte tot uiterst natte leembodem zonder profiel. Hoge permanente watertafel door aanwezigheid van de Wezembeek.
- **OE:** Dit bodemtype komt enkel voor ten noorden van de Lange Eikstraat en omvat daar nagenoeg het volledige perceel. Bodem op opgevolde groeve. Het perceel staat omwille van deze reden ook aangeduid als een gebied waar geen archeologie te verwachten valt.
- **SACd:** Dit bodemtype komt voor aan beide zijden van de Lange Eikstraat in het uiterste noorden, centraal en in het uiterste zuidoosten van het projectgebied. Droog lemig zand met verbrokkelde textuur B-horizont. De sedimenten vertonen in de diepte een groenachtige kleur.
- **(x)Aba:** Dit bodemtype komt voor ten zuiden van de Lange Eikstraat in het zuidoosten van het projectgebied. Droge leembodem met textuur B-horizont. Gelijkaardig aan Aba1 maar met een substraat op een diepte tussen 0,75m-mv en 1,25m-mv.

Kort kan gesteld worden dat het terrein ten noorden van de Lange Eikstraat reeds diepgaande antropogene invloeden heeft ondergaan waardoor een archeologisch kennispotentieel volledig afwezig is. Ten zuiden van de Lange Eikstraat worden echter, ondanks de aanwezige bebouwing, voornamelijk complexe bodems gekarteerd met aanwezigheid van een B-horizont. Naar het oosten toe kan colluvium voorkomen en langsheen de beek ontbreekt profielvorming.

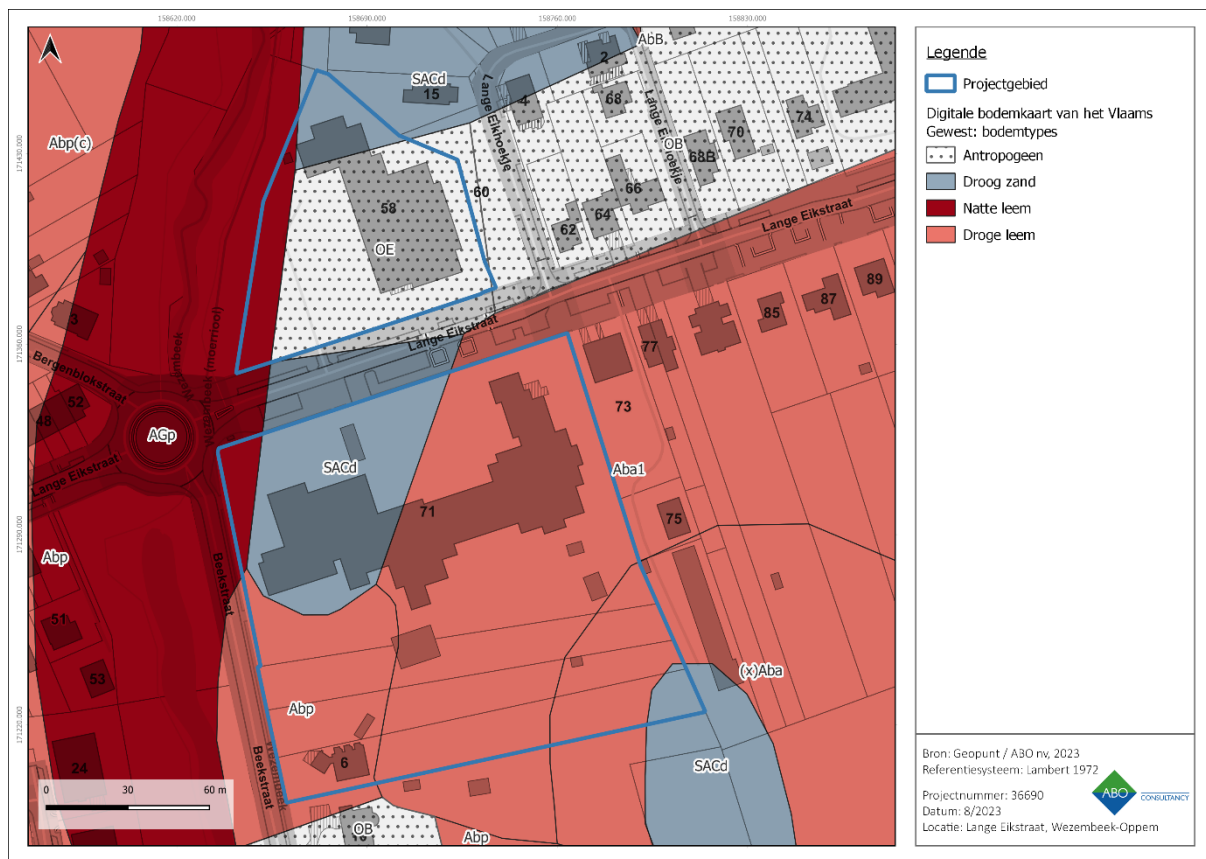
Volgens de Quartairgeologische kaart (schaal 1:200 000) bestaat het projectgebied uit types 2 & 2a (Figuur 18). **Type 2** omvat Eolische afzettingen (zandleem) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) of mogelijk Vroeg-Holoceen. Mogelijk komen ook hellingsafzettingen (colluvium) uit het Quartair voor. **Type 2** omvat Fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) met hierboven eolische- en hellingsafzettingen zoals omschreven in Type 2. Hierboven bevinden zich dan weer fluviatiele afzettingen (organochemische en perimariene) van het Holoceen en mogelijk het Tardiglaciaal (Figuur 18).

Het projectgebied ligt op de tertiaire afzettingen van de **Formatie van Brussel** bestaande uit bleekgrijs fijn zand met inclusies van kalk, fossielen, kiezel- en kalkzandsteenbanken (Figuur 19). Net ten oosten van het projectgebied wordt de **Formatie van Lede** gekarteerd die bestaat uit lichtgrijs fijn zand met inclusies van kalk, fossielen, glauconiet, basisgrind en kalksteenbanken.

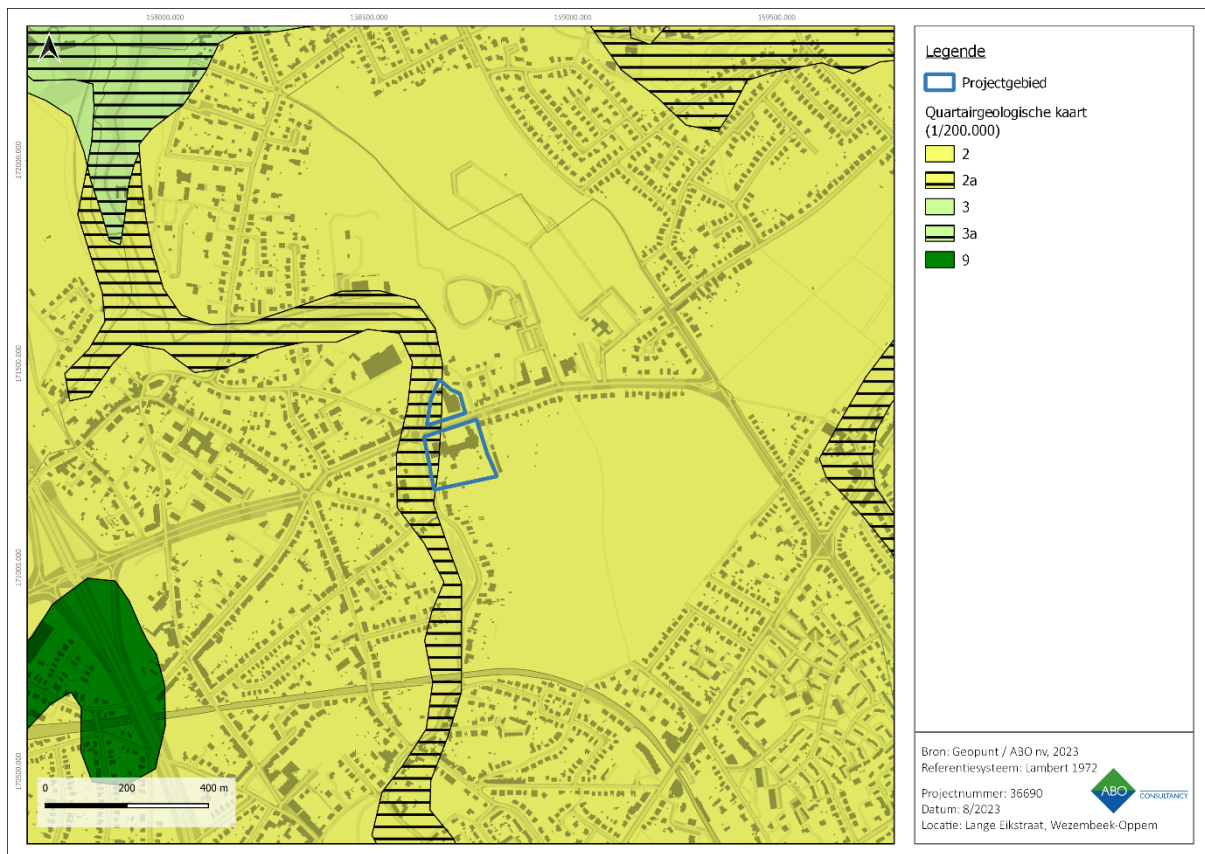
Volgens de potentiële bodemerosiekaart is het projectgebied werd enkel de bodemerosie ten zuidoosten van het projectgebied gekarteerd. De potentiële bodemerosie in de directe omgeving van het projectgebied is daar gekarteerd als **zeer laag tot medium**. Een lage impact van erosie bevordert de bewaring van de bodemopbouw en bijgevolg ook van eventueel aanwezige archeologische resten (Figuur

20). Er wordt echter ook colluvium gekarteerd in het westen van het projectgebied: mogelijk heeft bodemerrosie in het verleden reeds plaatsgevonden.

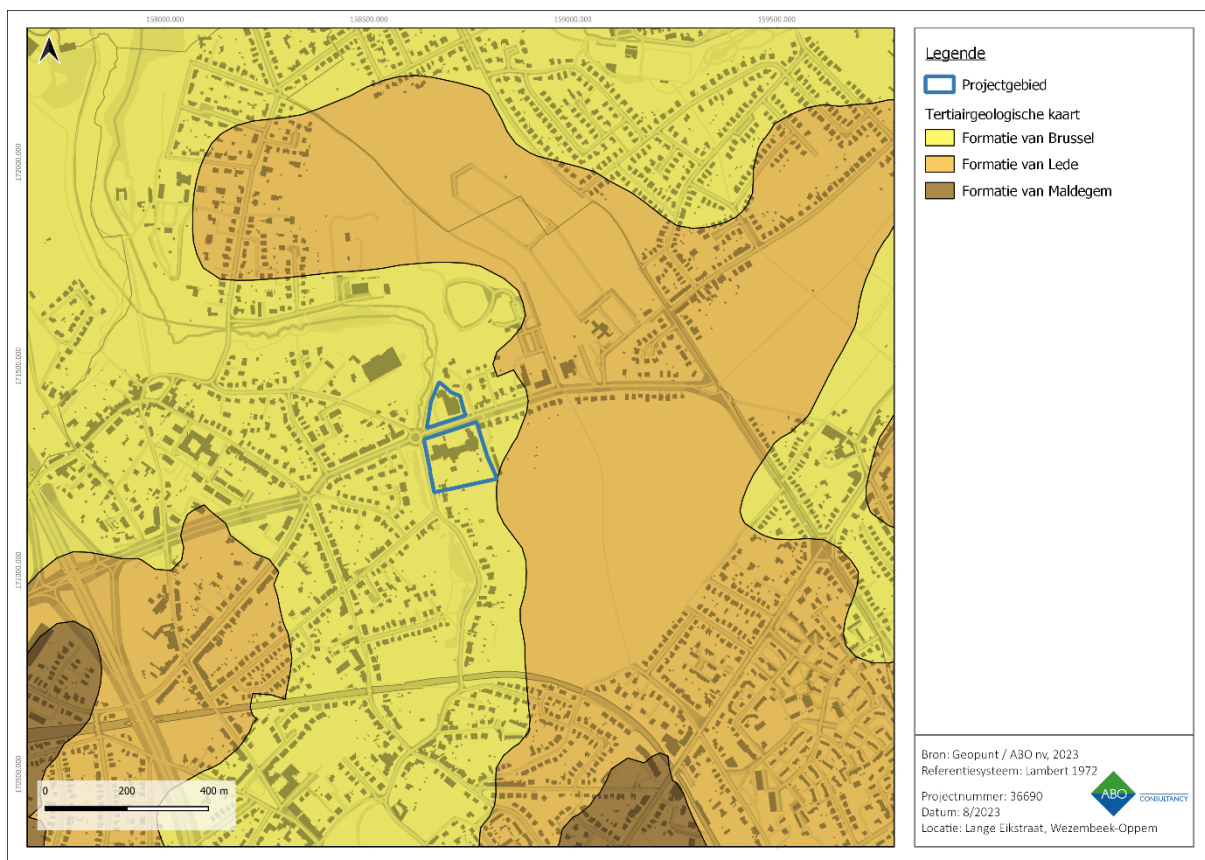
Het projectgebied is volgens de **Bodembedekkingskaart** voor een groot deel bebouwd en verhard. In het zuiden van het projectgebied valt wel nog een groene zone met bomen en gras aan te merken. Deze kaart is weinig aanvullend en bevestigt hierbij de GRB (Figuur 21).

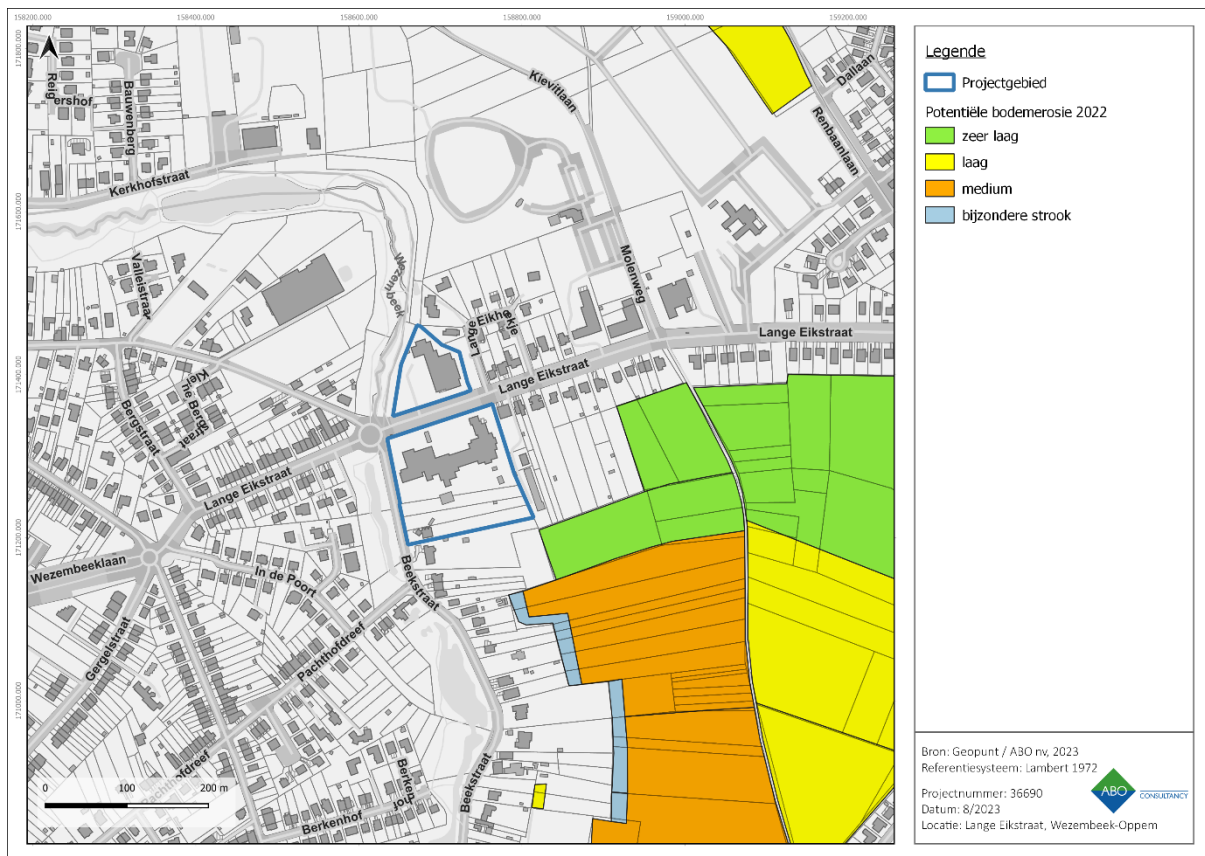
Figuur 17: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 18: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied

Figuur 19: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 20: Potentiële bodemerrosie per perceel met aanduiding van het projectgebied

Figuur 21: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied

4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

De naam Wezembeek wordt voor het eerst vermeld in 1129 als *Winsenbeca*, een Germaanse naam waarbij *winsen* verwijst naar weide en *beca* verwijst naar de gelijknamige beek die door het dorp stroomt. Vermoedelijk bevond zich tijdens de middeleeuwen ten noordoosten van de kerk en dorpskern een burcht, enkel bekend via attestaties in de 15de en 17de eeuw. Aan de heerschappij van de heren van Wezembeke kwam in de 14de eeuw een einde toen deze uitweken naar Antwerpen en hun goederen schonken aan de Abdij van Park (Heverlee). Het kasteel van Wezembeek kwam in 1695 in handen van de familie de Burbure.

Het dorp en het omringende landschap wijzigden weinig tot de 19de eeuw. Het dorp bestond uit de kerk met pastorie, enkele hoven en woningen. Met de aanleg van de Mechelsesteenweg door het nabijgelegen Oppum in de jaren 1840 kwam het dorp mee in een stroomversnelling terecht die leidde tot een sterke lintbebouwing. Omwille van het landelijke en groene karakter was de gemeente in het begin van de 20ste eeuw erg gegeerd voor gegoede inwoners van Brussel voor de bouw van een woning. Zowel villawijken als sociale wijken werden tijdens de 20ste eeuw ingericht.

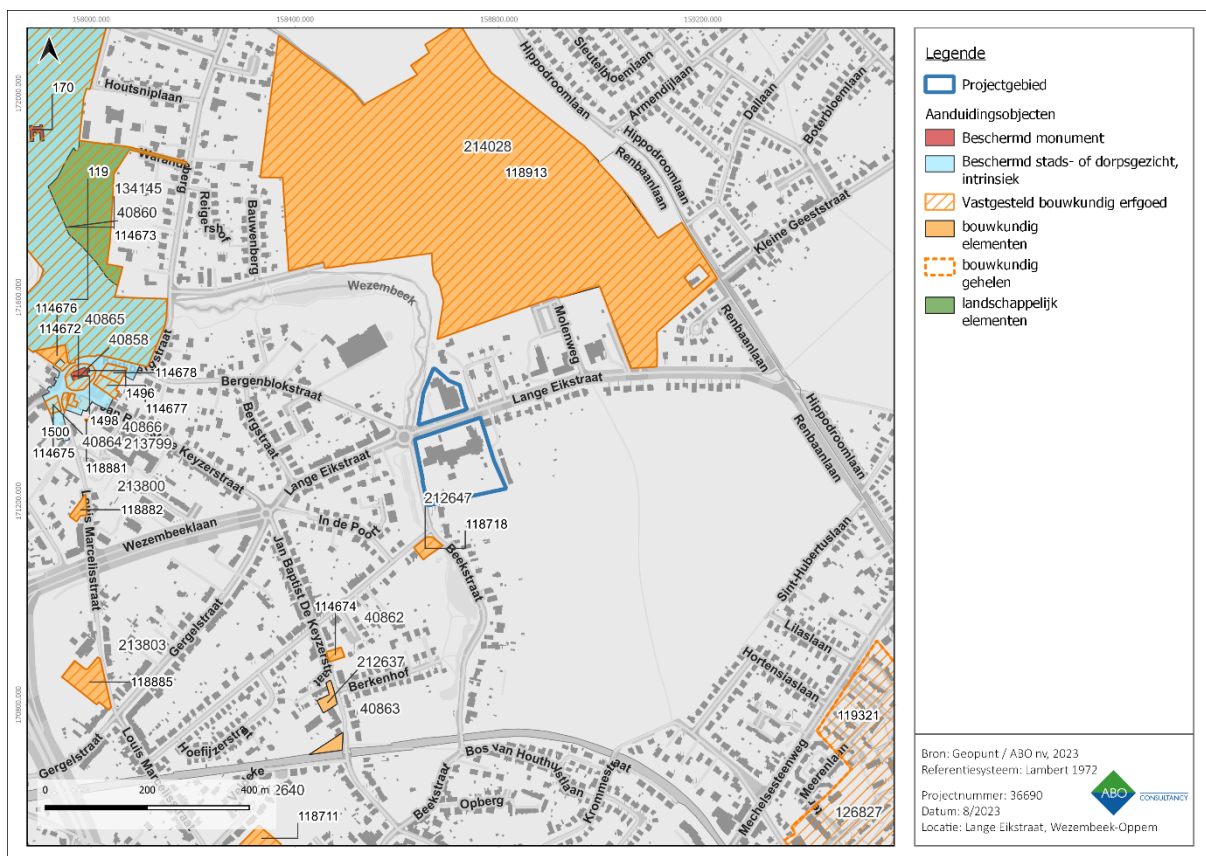
Het projectgebied is gelegen aan de Lange Eikstraat. Deze weg wordt reeds in 1565 vernoemd en verbindt Wezembeek met het oostelijk gelegen Sterrebeek. De weg werd met kasseien verhard in 1843 en met beton in 1950. De bouw van de Duitse School ving aan in 1968 met de gebouwen ten zuiden van de straat, in 1969 werden de gebouwen in gebruik genomen. De gebouwen aan de noordzijde werden in 1980 gebouwd.

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

4.2.1 BESCHERMDE EN VASTGESTELDE ERFGOEDWAARDEN

Volgens de Inventaris Bouwkundig Erfgoed bevinden er zich geen erfgoedwaarden op het projectgebied (Figuur 22). In de directe omgeving zijn wel elementen van waardevol bouwkundig erfgoed aanwezig. Een grote cluster van bouwkundig erfgoed bevindt zich op ongeveer 650m ten westen van het projectgebied rond de dorpskern van Wezembeek. De kerk zelf, alsook het orgel en koor, zijn beschermde monumenten en dateren uit de late middeleeuwen. Omliggende hoeves, woningen en ook het kasteeldomein de Burbure dateren uit de nieuwe en nieuwste tijd. Dichter bij het projectgebied vinden we vooral erfgoedwaarden uit de 20ste eeuw, met name het kerkhof op slechts 60m ten noorden en de architectenwoning Paul Ramon op 60m ten zuiden van het projectgebied. Ten zuidoosten van het projectgebied valt in het landbouwgebied een totaal gebrek aan erfgoedwaarden op.

De meest relevante erfgoedelementen worden opgenomen in Tabel 3.

Figuur 22: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2023).

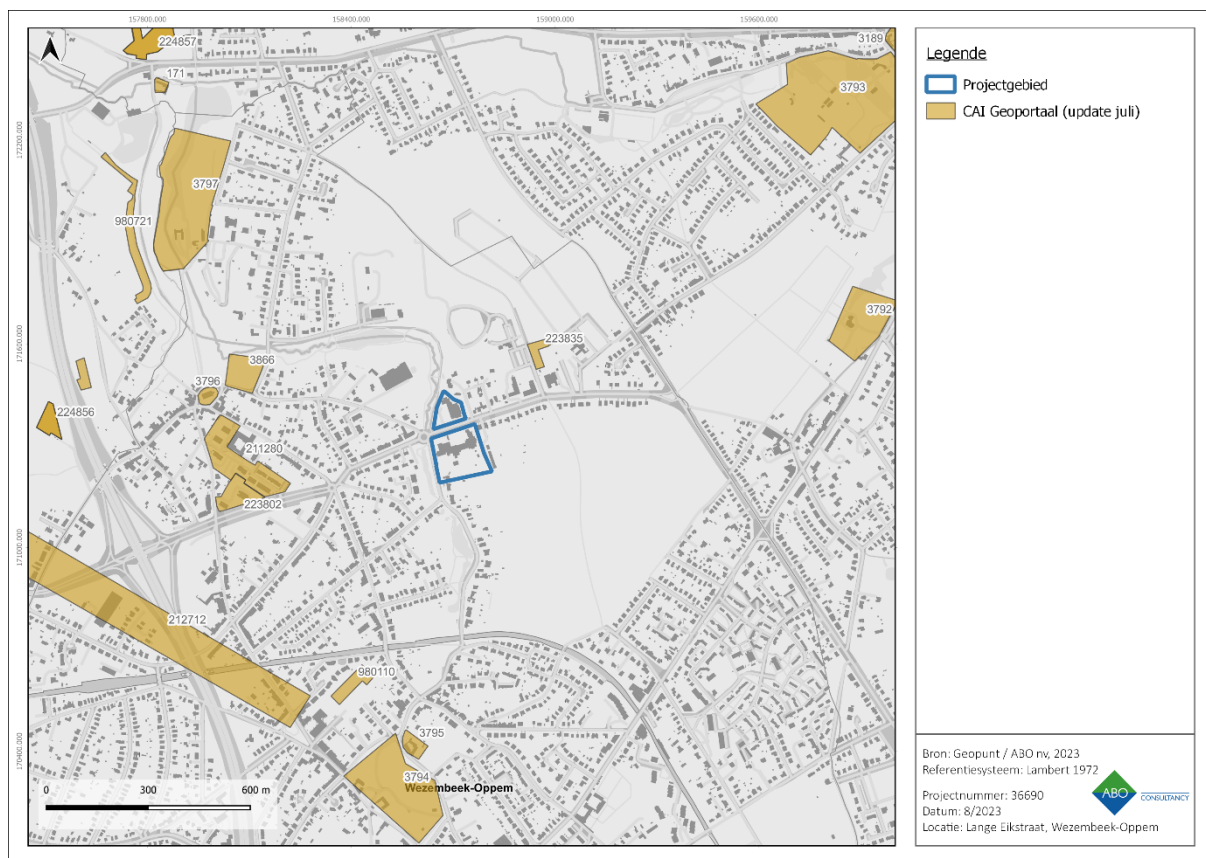
ID	Naam	Datering	Bescherming
119	Kasteeldomein de Burbure	Nieuwe tijd, (18 ^{de} eeuw)	Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek
1489	Parochiekerk Sint-Pieters	Middeleeuwen (15 ^{de} eeuw)	Beschermd monument
1496	Parochiekerk Sint-Pieters: koor	Middeleeuwen (15 ^{de} eeuw)	Beschermd monument
1498	Parochiekerk Sint-Pieters: orgel	Nieuwe tijd (18 ^{de} eeuw)	Beschermd monument
1500	Sint-Pietersplein en omgeving	Middeleeuwen (15 ^{de} eeuw)	Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek
1986	Wezembeek-Oppem - kasteeldomein de Burbure & omgeving	Nieuwe tijd (16 ^{de} eeuw)	Onroerend Erfgoed Beheersplan
40858	Parochiekerk Sint-Pieters	Middeleeuwen (15 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
40860	Kasteeldomein de Burbure	Nieuwe tijd (16 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
40862	Boerenwoning	Nieuwe tijd (18 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
40863	Boerenhuis	Nieuwste tijd (19 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
40866	Bijgebouw	Onbekend	Bouwkundig element
40870	Pastorie Sint-Pietersparochie	Nieuwe tijd (18 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
114672	Parochiekerk Sint-Pieters	Middeleeuwen (15 ^{de} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
114673	Kasteeldomein de Burbure	Nieuwe tijd (16 ^{de} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
114674	Boerenwoning	Nieuwe tijd (18 ^{de} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
114677	Hoeve Verbeert	Nieuwste tijd (19 ^{de} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
114678	Pastorie Sint-Pietersparochie	Nieuwe tijd (18 ^{de} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed

118718	Architectenwoning Paul Ramon	Eigen tijd (1952)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
118882	Laat-19 ^{de} -eeuwse burgerwoning	Nieuwste tijd (1886)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
118885	Meisjesschool en klooster	Nieuwste tijd (1891)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
118913	Begraafplaatsen Wezembeek-Oppem, Etterbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe	Nieuwste tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
119321	Sociale woonwijk Ban Eik	Eigen tijd (1959)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
126827	Sociale woonwijk Ban Eik	Eigen tijd (1959)	Bouwkundig element
134145	Kasteeldomein de Burbure	Nieuwe tijd (16 ^{de} eeuw)	Landschappelijk element
212637	Hoeve van Sever	Nieuwe tijd (18 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
212647	Architectenwoning Paul Ramon	Nieuwste tijd (1952)	Bouwkundig element
213799	Onze-Lieve-Vrouwkapel	Nieuwste tijd (19 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
213800	Laat-19 ^{de} -eeuwse burgerwoning	Nieuwste tijd (19 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
213803	Meisjesschool en klooster	Nieuwste tijd (19 ^{de} eeuw)	Bouwkundig element
214028	Begraafplaatsen Wezembeek-Oppem, Etterbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe	Nieuwste tijd (20 ^{ste} eeuw)	Bouwkundig element

Tabel 3: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2023)

4.2.2 ARCHEOLOGISCHE DATA

In de nabije omgeving van het projectgebied zijn er verschillende meldingen uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) bekend van archeologische sporen en/of vondsten die een licht kunnen werpen op menselijke occupatie in het verleden (Figuur 23). De dichtstbijzijnde cluster aan archeologische sporen bevindt zich op 650m ten westen van het projectgebied met de dorpskern en omliggende terreinen. De kerk zelf dateert uit de middeleeuwen. Ook worden in de omgevingen verschillende kastelen aangetroffen: kasteel de Burbure, de Grunne, ter Meeren en Sterrebeek. Deze kastelen kennen hun oorsprong in de late middeleeuwen of vroege nieuwe tijd. In mindere mate worden ook vondsten uit de steentijden, metaaltijden, Romeinse tijd en nieuwste tijd aangetroffen.

Figuur 23: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2023).

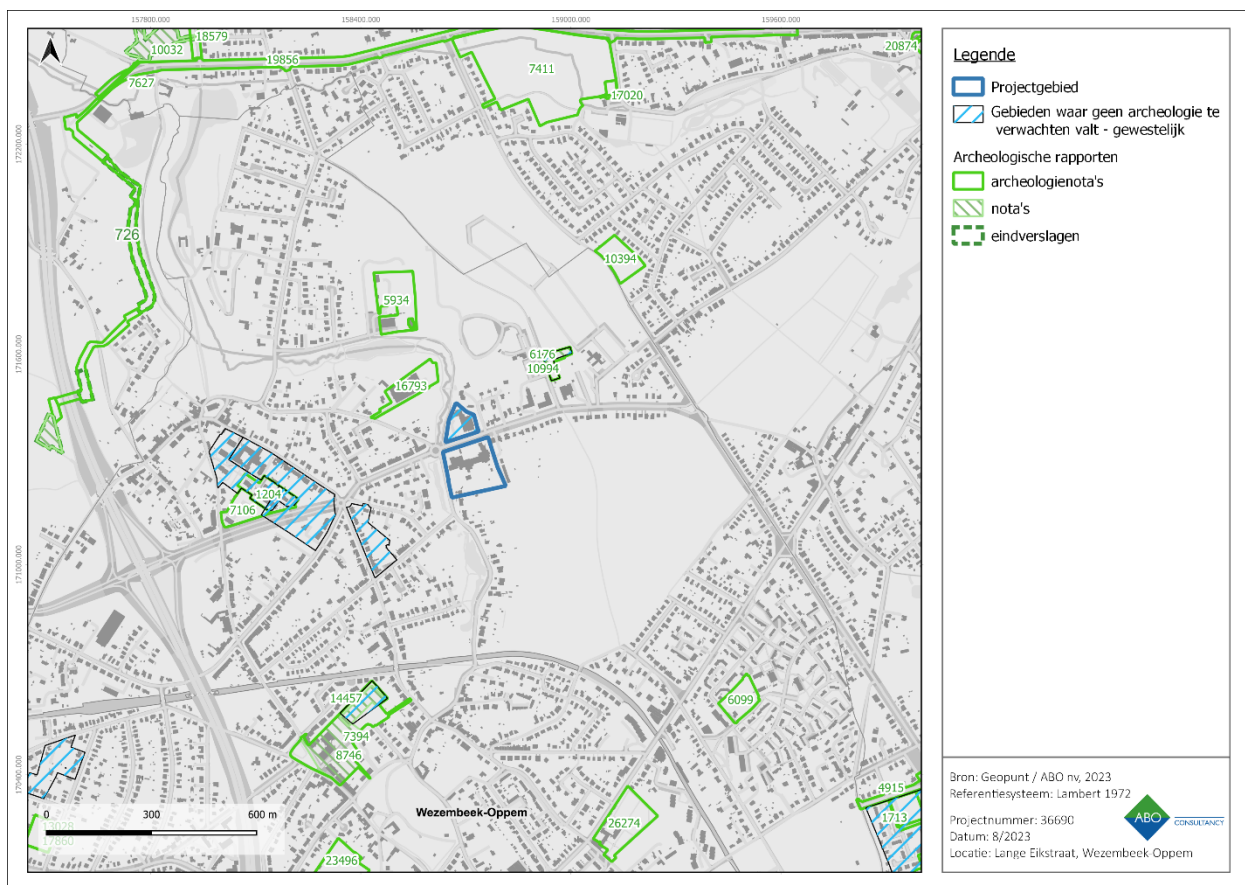
De gekende archeologische resten in de omgeving van het projectgebied lijken te bevestigen dat de regio doorlopend menselijke aanwezigheid heeft gekend vanaf de steentijden tot nu. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit zeer uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Resten uit de middeleeuwen zijn het sterkst vertegenwoordigd.

CAI	Naam	Datering	Omschrijving
171	Molen van Heistvoorde	Nieuwe tijd (1530)	Erfgoedonderzoek & kaartstudie: Watermolen
3792	Kasteel ter Meeren	Middeleeuwen (12 ^{de} eeuw)	Erfgoedonderzoek, kaartstudie & bouwarcheologisch onderzoek: Burcht
3793	Kasteel van Sterrebeek	Nieuwe tijd (16 ^{de} eeuw)	Erfgoedonderzoek: Kasteel
3794	Kasteel de Grunne	Middeleeuwen (15 ^{de} eeuw)	Erfgoedonderzoek & kaartstudie: Klooster
3795	Hoeve de Kam	Middeleeuwen (15 ^{de} eeuw)	Erfgoedonderzoek: Brouwerij
3796	Parochiekerk Sint-Pieter	Middeleeuwen (12 ^{de} eeuw)	Erfgoedonderzoek & kaartstudie: Kerk
3797	Kasteel de Burbure	Middeleeuwen (TAQ 15 ^{de} eeuw)	Erfgoedonderzoek & kaartstudie: Burcht
3866	Primitief Hof	Middeleeuwen (12 ^{de} eeuw)	Erfgoedonderzoek & kaartstudie: Burcht
211280	Louis Marcelisstraat	1. Nieuwe tijd	Archeologisch vooronderzoek

CAI	Naam	Datering	Omschrijving
		2. Nieuwste tijd	1. (Paal)kuilen met sintels of baksteen en dierlijk bot. Mogelijk militair kampement 2. Grachten, kanaal en bakstenen structuren te linken aan steenfabriek. Industrieel aardewerk en porselein.
212712	Frans militair kamp	Nieuwe tijd (1746)	Kaartstudie: militair kamp
223802	Louis Mercelisstraat	Nieuwste tijd	Archeologisch vooronderzoek: Recente paalkuilen en muurresten
223835	Molenweg 20	Eigen tijd	Archeologisch vooronderzoek: Recente verstoring
224856	Oscar de Burburelaan	Onbekend	Metaaldetectie: Niet te linken aan militair kampement
224857	Oude Keulseweg/Tramlaan	Steentijd	Booronderzoek: Lithische artefacten
980110	Wezembeek-Oppem Centrumontwikkeling Fase 1	1. Prehistorie (laat-neolithicum tot metaaltijden) 2. Nieuwe tijd	Archeologisch vooronderzoek: 1. Lithische artefacten 2. Losse aardewerkvondsten
980721	Zaventem Kraainem Haren	1. Steentijd 2. Romeinse tijd 3. Nieuwe tijd	Opgraving 1. Lithische artefacten 2. Paalkuilen, handgevormd aardewerk 3. Houtskoolmeiler

Tabel 4: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2023).

In de directe omgeving van het projectgebied werden er sinds de wetswijziging van 2016 reeds verschillende archeologienota's (AN), nota's (N) en eindverslagen (EV) gepubliceerd (Figuur 24).

Figuur 24: GRB met aanduiding van archeologisch (voor)onderzoek in de omgeving sinds 2016.

In de omgeving van het projectgebied werden verschillende archeologienota's uitgeschreven waarin op basis van de bureaustudie geen verdere maatregelen werden aanbevolen (1204, 1713, 4915, 5766, 5934, 6099, 7106, 7411, 8746, 10994, 14457, 17020, 18579, 19856, 26274). Verder is er ook sprake van archeologienota's waarvan het aanbevolen uitgesteld verder vooronderzoek nog niet werd uitgevoerd (10394, 13028, 16793, 17860, 20874, 23297, 23496).

Voor een terrein op ca. 250m ten noordoosten van het projectgebied werd in 2017 een archeologienota opgesteld door Acke & Bracke bvba. Uitgesteld vooronderzoek werd aanbevolen dat werd uitgevoerd in 2019 door hetzelfde bedrijf in de vorm van proefsleuven (10994). Er werden enkel recente verstoringen aangetroffen.

Voor een terrein op ca. 600m ten zuidwesten van het projectgebied werd in 2018 een archeologienota opgesteld door BAAC Vlaanderen bvba. In de bureaustudie zaten reeds resultaten van een landschappelijk bodemonderzoek en veldkartering verwerkt die echter enkel recente vondsten kon aantonen. Vervolgonderzoek werd aanbevolen en uitgevoerd door hetzelfde bedrijf in de vorm van een landschappelijk booronderzoek, verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek en proefsleuvenonderzoek. Slechts enkele lithische artefacten werden aangetroffen, te dateren van het midden-neolithicum tot de metaaltijden. De proefsleuven brachten geen site aan het licht.

Voor een lijntracé op ca. 900m ten noordwesten van het projectgebied werd in 2018 een archeologienota opgesteld door BAAC Vlaanderen bvba. Voor delen van het projectgebied werd uitgesteld vooronderzoek geadviseerd dat in 2018 door hetzelfde bedrijf werd uitgevoerd (10032). De veldkartering bracht geen bewijzen voor het bestaan van een militair kampement aan het licht, tijdens de booronderzoeken werden steentijdartefacten aangetroffen en een steentijdoopgraving aanbevolen. Die opgraving werd eveneens door hetzelfde bedrijf uitgevoerd in 2019. Er werden 26 lithische artefacten aangetroffen die moeilijk gedateerd konden worden. Voor andere delen van het projectgebied werd werfbegeleiding uitgevoerd.

Tussen de aangetroffen sporen zaten postmiddeleeuwse veldovens, een vroegmiddeleeuwse houtskoolmeiler en ook paalkuilen met Romeins aardewerk.

Er kan uit deze data geconcludeerd worden dat er slechts in beperkte mate archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem heeft plaatsgevonden in de omgeving van het projectgebied. Er kan in die zin gesproken worden van een kennishiaat. Het daadwerkelijk uitgevoerd onderzoek biedt wisselende resultaten: van recente verstoringen over een gebrek aan sporen tot een site met sporen en vondsten uit uiteenlopende periodes (steentijden, Romeins, middeleeuws).

ID	Naam	Type	Bedrijf	Conclusie
726	Opgraving Zaventem Kraainem Haren	EV	BAAC Vlaanderen bvba	Einde onderzoek
1204	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Wezembeek-oppem-Marcelisstraat	AN	Studiebureau Archeologie	Geen maatregelen
1713	Vooronderzoek Zaventem Sterea	AN	KU Leuven	Geen maatregelen
4915	Vooronderzoek Zaventem Zaventem-de Roy de Blicquy laan	AN	Studiebureau Archeologie	Geen maatregelen
5766	Vooronderzoek Zaventem Sterea	AN	KU Leuven	Geen maatregelen
5934	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Kerkhofstraat	AN	Ruben Willaert nv	Geen maatregelen
6099	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Witte Dovenetellaan	AN	Vlaams Erfgoed Centrum bvba	Geen maatregelen
6167	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Wezembeek-Oppem Molenweg	AN	Acke & Bracke bvba	Uitgesteld vooronderzoek
7106	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Wezembeek-Oppem-Louis Marcelisstraat	AN	Studiebureau Archeologie	Geen maatregelen
7394	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Wezembeek-Oppem Centrumontwikkeling	AN	BAAC Vlaanderen bvba	Uitgesteld vooronderzoek
7411	Vooronderzoek Zaventem Winterbed Kleine Maalbeek in Zaventem, gemeente Zaventem	AN	RAAP	Geen maatregelen
7627	Vooronderzoek Zaventem Kraainem Brussel, aardgasleiding Fluxys	AN	BAAC Vlaanderen bvba	Uitgesteld vooronderzoek, opgraving
8746	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Wezembeek-Oppem Centrumontwikkeling	N	BAAC Vlaanderen bvba	Geen maatregelen
10032	Vooronderzoek Zaventem Kraainem Brussel, aardgasleiding Fluxys	N	BAAC Vlaanderen bvba	Opgraving
10394	Vooronderzoek Zaventem Hippodroomlaan	AN	Archebo	Uitgesteld vooronderzoek
10994	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Wezembeek-Oppem Molenweg	AN	Acke & Bracke bvba	Geen maatregelen
13028	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Rode Beukenlaan	AN	Archebo	Uitgesteld vooronderzoek

14457	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Wezembeek- Oppem Centrumontwikkeling	N	BAAC Vlaanderen bvba	Geen maatregelen
16793	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Wezembeek- Oppem Bergenblokstraat 21	AN	Bart Bot Archeologie	Uitgesteld vooronderzoek
17020	Vooronderzoek Zaventem Zeenstraat	AN	All-Archeo bv	Geen maatregelen
17860	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Rode Beukenlaan	AN	Archebo	Uitgesteld vooronderzoek
18579	Vooronderzoek Zaventem J.F. Kennedylaan	AN	BAAC Vlaanderen bvba	Geen maatregelen
19856	Vooronderzoek Zaventem Zaventem Tramlaan	AN	BAAC Vlaanderen bvba	Geen maatregelen
20874	Vooronderzoek Zaventem Tramlaan	AN	J. Verrijckt bvba	Uitgesteld vooronderzoek
23297	Vooronderzoek Zaventem Tramlaan	AN	J. Verrijckt bvba	Uitgesteld vooronderzoek
23496	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Sportpleinstraat 20	AN	Pertinax	Uitgesteld vooronderzoek
26274	Vooronderzoek Wezembeek-Oppem Vosberg	AN	LARes bvba	Geen maatregelen

Tabel 5: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2023).

4.3 CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

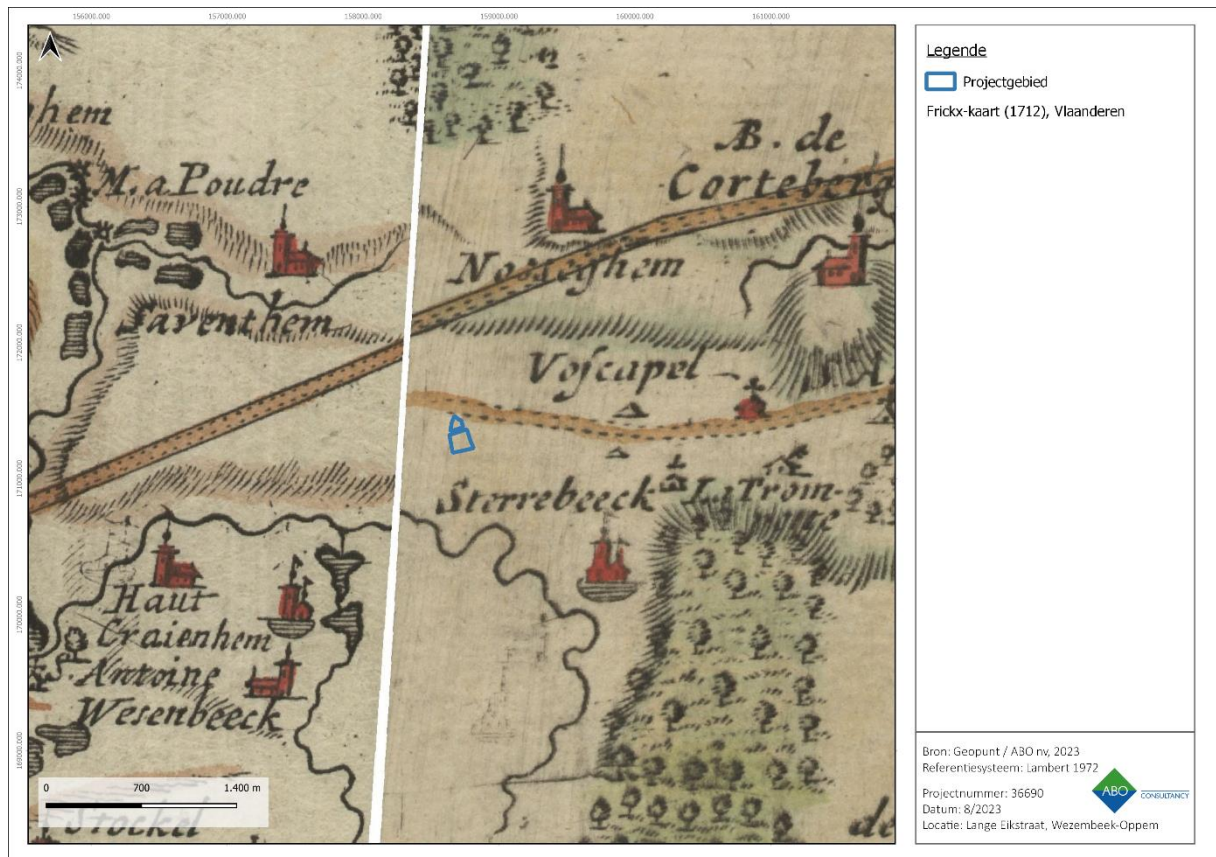
Een belangrijke bron van informatie is historisch kaartmateriaal. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Eventueel eerder aanwezige middeleeuwse structuren zijn mogelijk reeds verdwenen en zijn dus niet meer opgenomen in recentere bronnen.

De oudste raadpleegbare cartografische bron is de **Fricxkaart** uit 1712 (Figuur 25). Deze kaart biedt een weinig betrouwbare georeferentie: het projectgebied wordt op meer dan 2km ten noordoosten van *Wesembeek* gekarteerd, terwijl het in werkelijkheid op slechts 650m ten oosten hiervan ligt. De **Villaretkaart** uit 1748-1748 slaat helaas Wezembeek over. Enkel de kerk staat aangeduid met een kruis ten westen van het projectgebied. Ten zuiden is het *Prieuré de Bogards* te zien, het hedendaagse Kasteel de Grunne. Ten oosten dan weer staat met *chateau* het hedendaagse Herinckxpachthof aangeduid, een vierkantshoeve met een geschiedenis die teruggaat tot de 14de eeuw. De **Ferrariskaart** uit 1777 biedt een eerste betrouwbare kijk op het projectgebied en omgeving (Figuur 27). De Lange Eikstraat is reeds zichtbaar en scheidt het projectgebied in noord en zuid. Het noordelijke deel omvat weiland en akkers, gescheiden door een bomenrij. Het zuidelijke deel bestaat uit akkerland met in het westen een bomenrij, de Wezembeek en een weg en in het uiterste zuidwesten een gebouw, vermoedelijk een hoeve. De omgeving van het projectgebied bestaat uit akkers. Op de **Atlas der Buurtwegen** uit 1840 worden de perceelsgrenzen getoond maar er wordt geen uitleg gegeven betreffende het bodemgebruik (Figuur 28). Een voetweg loopt door het noordelijke projectgebied. De woning in het zuidwesten bevindt zich op deze kaart niet binnen het projectgebied. De **Vandermaelenkaart** uit 1846-1854 biedt een minder gedetailleerde kijk op de omgeving (Figuur 29). Wel wordt de *Lange Eyk* voor het eerst bij naam genoemd, die heer duidelijk ook verwijst naar een specifieke boom ten oosten van het projectgebied. Op de **Poppkaart** uit 1842-1879 is er

weinig sprake van verandering (Figuur 30). De sectiegrens scheidt beide delen van het projectgebied. Voor de Poppkaart is een legger beschikbaar:

- A125: Weide met een klasse van 3, in het bezit van de Kerk van Wezembeek.
- A126: Land met een klasse van 3, in het bezit van de Kerk van Wezembeek.
- B187: Land met een klasse van 3-4, in het bezit van het begijnhof te Brussel.
- B188: Land met een klasse van 3, in het bezit van landbouwer Franciscus Jacobs uit Wezembeek.

Ook de topografische kaart van 1873 toont weinig verschil met de voorgaande kaarten (Figuur 31). De *Lange Eik* wordt hier nog benoemd met het woord *arbre*.

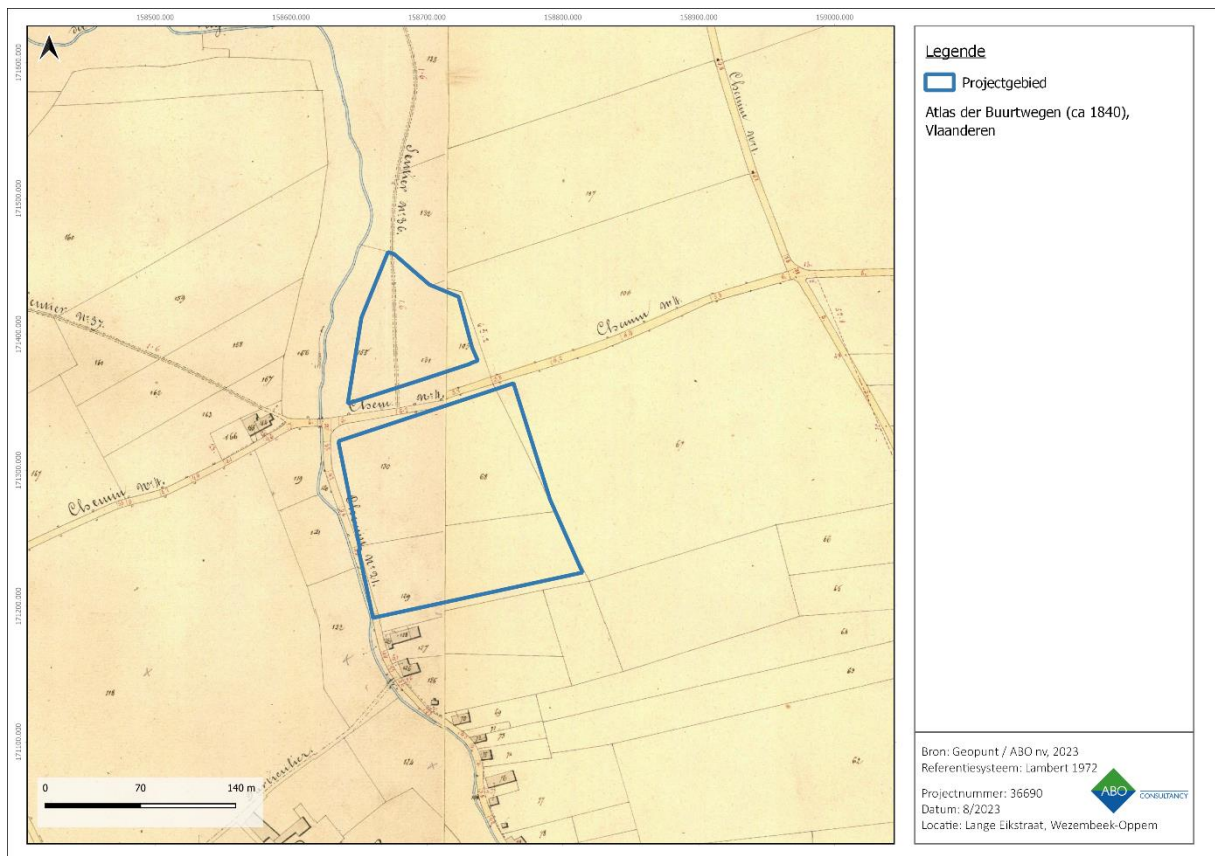
Figuur 25: Fricx-kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 26: Villaret-kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 27: Ferriskaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 28: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied

Figuur 29: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied

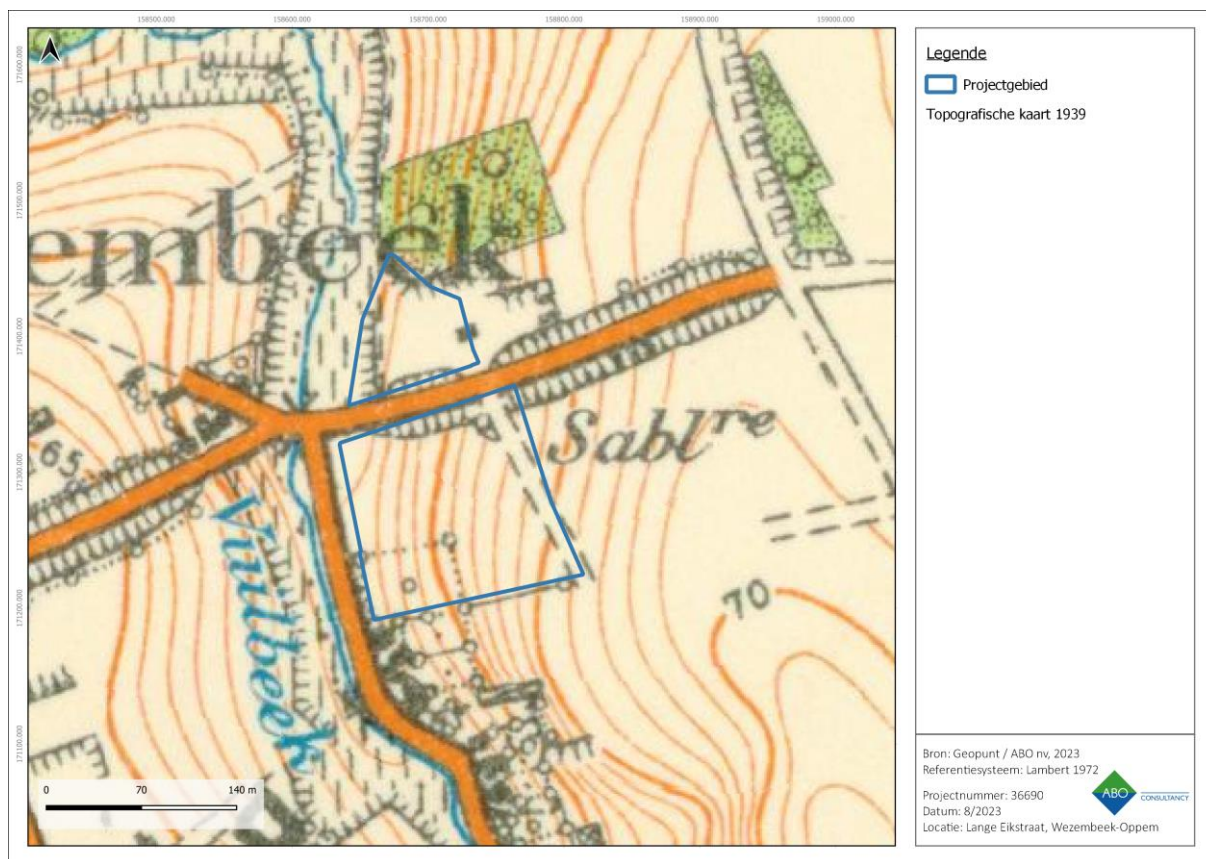
Figuur 30: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2023)

Figuur 31: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

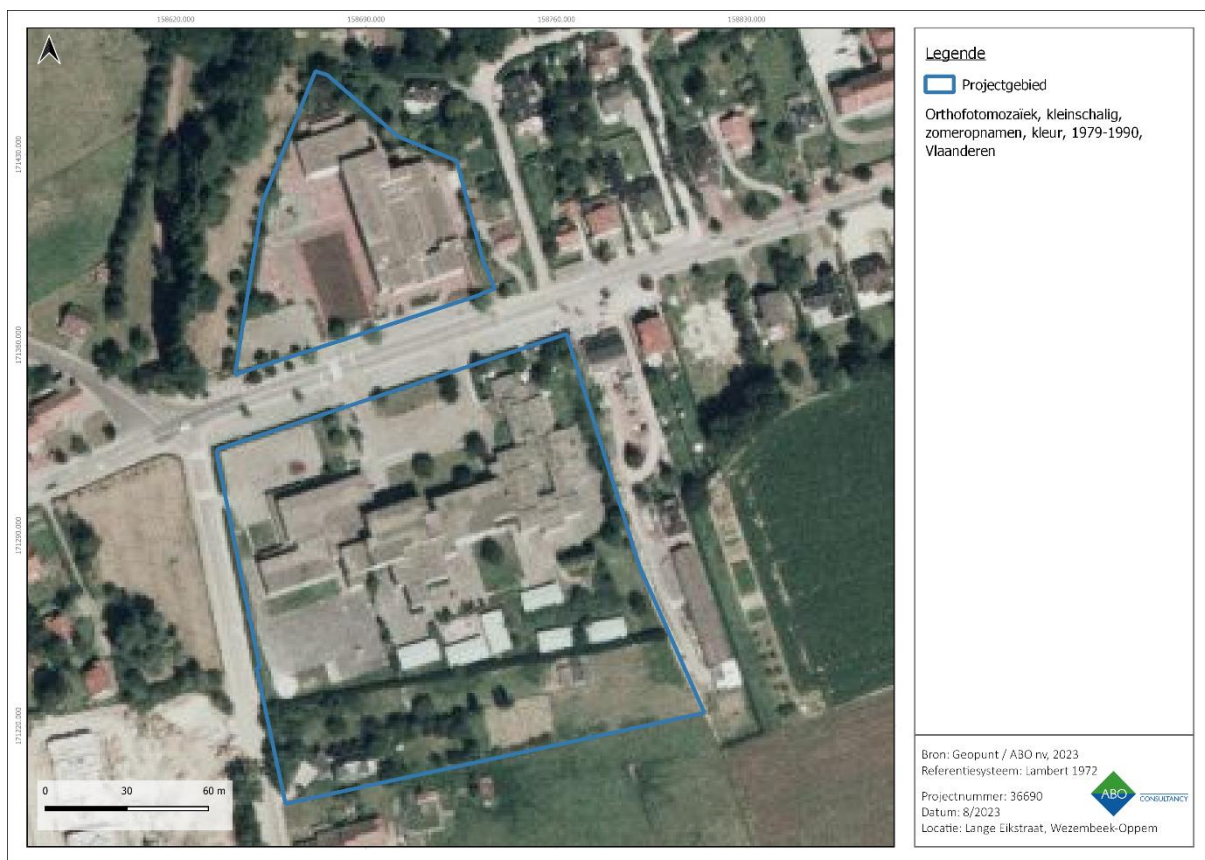
Recentere landschapsveranderingen tonen aan dat bebouwing in de omgeving van het projectgebied gestaag toeneemt tijdens de 20ste eeuw. Enkele ingrijpende veranderingen zijn zichtbaar op de topografische kaart van 1939 (Figuur 32): voor het noordelijke deel van het projectgebied verdwijnen de isohypsen. Dit wordt verduidelijkt met de term *Sabl(e)r(i)e*: zandgroeve. Op basis van dit gegeven werd het projectgebied ten noorden van de Lange Eikstraat ingeschreven in de lijst met GGA-gebieden. Op deze kaart wordt ook het zuidwesten van het zuidelijke projectgebied ingericht als bos of tuin. Op de orthofotomozaïek van 1971 is de Hauptschule net gebouwd (Figuur 33). De orthofoto's van 1988 tonen dat ook het noordelijke perceel bebouwd is (Figuur 34) en voor het projectgebied bij benadering de huidige situatie bereikt wordt.

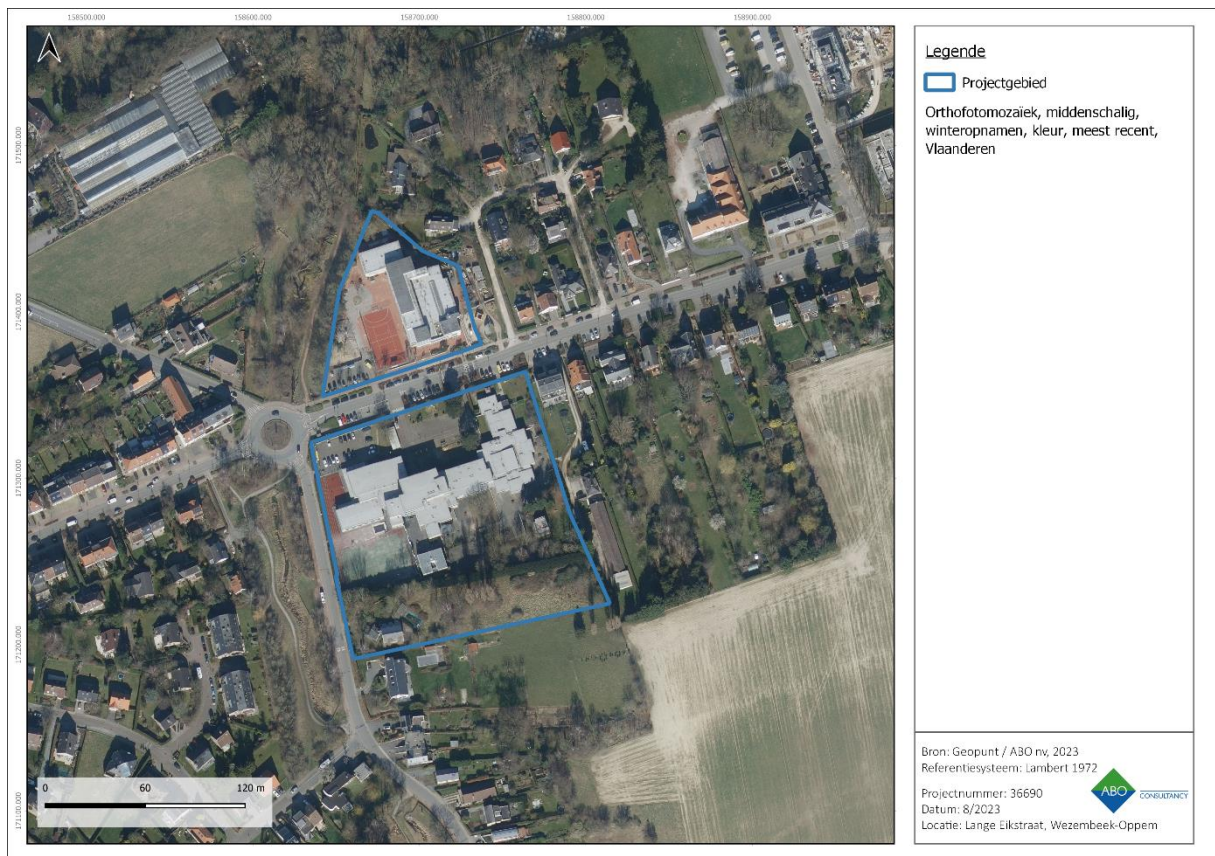
Figuur 32: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 33: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 34: Orthofotomozaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 35: Meest recente orthofotomosaïek met aanduiding van het projectgebied

5 BESLUIT

Deze archeologienota werd opgemaakt door ABO nv naar aanleiding van stedenbouwkundige handelingen in de vorm van de sloop van gebouwen en verharding, alsook de aanleg van nieuwbouw en verharding met hierbij gepaard gaande afgravingen. Het doel van dit onderzoek is driedig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Het antwoord op deze onderzoeksvragen luidt als volgt:

- Er zijn slechts een beperkt aantal archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de directe omgeving uitgevoerd. Hierbij werden sporen gevonden vanaf het neolithicum. Verder zijn er meerdere locaties gekend op basis van cartografische bronnen en erfgoedonderzoek die geplaatst kunnen worden in de late middeleeuwen. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit zeer uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Het kan op basis van dit bureauonderzoek echter niet gesteld worden dat er een verhoogde verwachting is voor een specifieke archeologische periode.
- Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied reeds voor een groot gedeelte onbebouwd was en in gebruik was als landbouwgebied vanaf ten laatste de 18de eeuw. Echter was het noordelijke perceel in de 20ste eeuw in gebruik als zandgroeve waardoor het terrein ingeschreven werd als GGA-zone. Ook op de zuidelijke percelen werden tijdens de 20ste eeuw ingrijpende bodemingrepen uitgevoerd in de vorm van afgravingen en nieuwbouw. Landschappelijk gezien is het projectgebied gelegen op de flank van een heuvel nabij een waterloop. De landschappelijke ligging van het projectgebied brengt mogelijk een verhoogde archeologische verwachting met betrekking tot de steentijden met zich mee. Echter hebben de geattesteerde afgravingen en bebouwing eventueel bestaand erfgoed in de bodem ingrijpend verstoord of vernietigd. Enkel in het zuiden van het projectgebied is een groenzone aanwezig die mogelijk onverstoord bleef.
- Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een potentieel tot kennisvermeerdering is voor delen van het projectgebied. Voor het noordelijk perceel kan echter vastgesteld worden dat er reeds sprake was van een gekende GGA-zone. Ook ter hoogte van de zuidelijke percelen is sprake van grote uitgravingen met bijkomende bebouwing en verharding waarvan de kans op het aantreffen van intacte archeologische resten bijzonder klein is. Voor deze zones wordt dus geen vervolgonderzoek aanbevolen. Enkel in het zuiden van het projectgebied is wel sprake van een archeologisch kennispotentieel en wordt vervolgonderzoek aanbevolen.

De huidige bureaustudie is niet afdoende: in het zuiden van het projectgebied is een zone aanwezig ter hoogte waarvan geen (historische) verstoringen aangetoond konden worden. Deze vaststelling doet ons concluderen dat verder archeologisch onderzoek aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor een **archeologisch vooronderzoek** voor het projectgebied zodoende omkaderd in het Programma van Maatregelen, te beginnen met een **landschappelijk bodemonderzoek**.

Het gehele onderzoek betreft een traject met uitgesteld onderzoek aangezien het juridisch onmogelijk is om delen van het onderzoeksgebied te onderzoeken gezien de te onderzoeken percelen nog niet in handen zijn van de initiatiefnemer.

Figuur 36: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

6 BIBLIOGRAFIE

Cartografische bronnen

Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven in 1745, schaal 1:14.400.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique de Brabant Flamand, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.

Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.

Geopunt Vlaanderen, Orthofoto's 1971, 1979-1990, 2002-2003, 2014, 2015, 2016, 2020, *Lange Eikstraat, Wezembeek-Oppeem* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 29 augustus 2023)

Topografische kaarten, 1873, 1904, 1939, 1969, 1981, 1989, *Lange Eikstraat, Wezembeek-Oppeem* [online], www.cartesius.be, (geraadpleegd op 29 augustus 2023)

Publicaties

Inventaris Onroerend Erfgoed. 'Lange Eikstraat'. Geraadpleegd 25 augustus 2023. <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/16367>.

Inventaris Onroerend Erfgoed. 'Wezembeek-Oppeem'. Geraadpleegd 25 augustus 2023. <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/13387>.